

ఆంధ్రపత్రిక

సచిత్రవారపత్రిక

గాంధీజీ జన్మదిన సంచిక

29-9-48

ANDHRA PATRIKA ILLUSTRATED WEEKLY

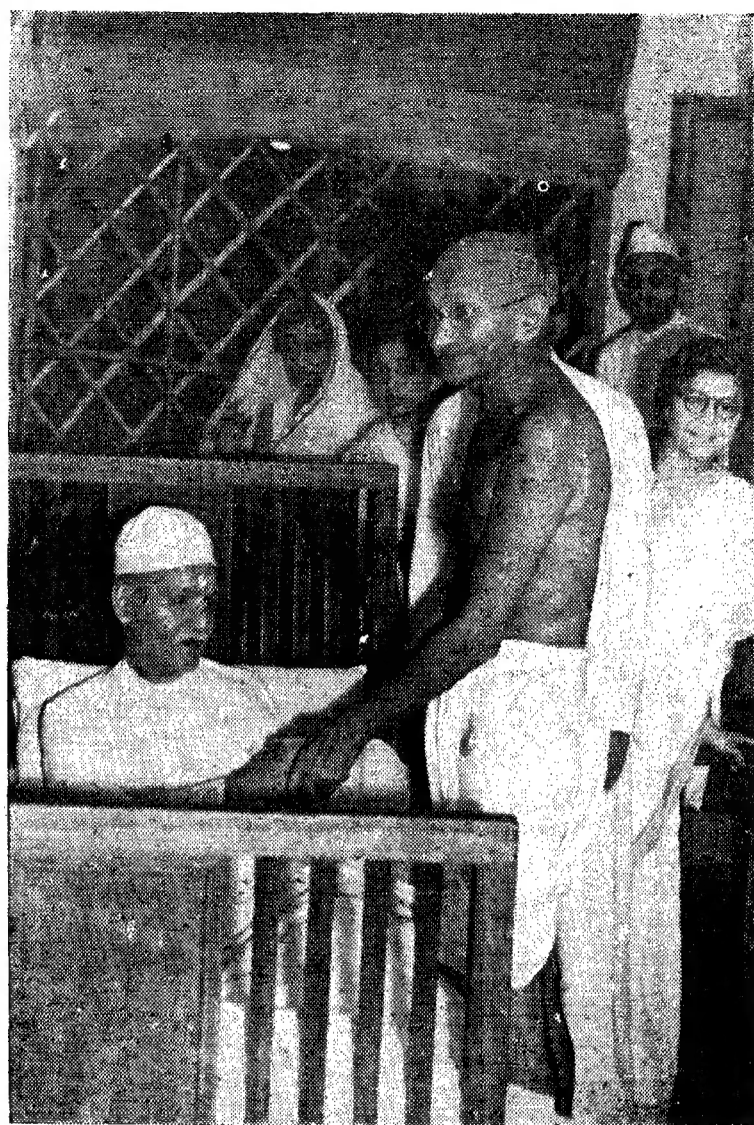
వెల 4 పణాలు

గాంధీజీ సాన్నిహిత్యంలో వివిధ వృత్తులు

సహధర్మచారిణి కస్తూరిబా

గురుతుల్యుడు పండిట్ మాలవ్యాజీ

క్విట్ ఇండియా నినాదమందుకొంటూన్న శిష్యుడు నేత్రూ

గాంధీజీ సర్దారుడు, పటేలు

శ్రీమతి సరోజిని

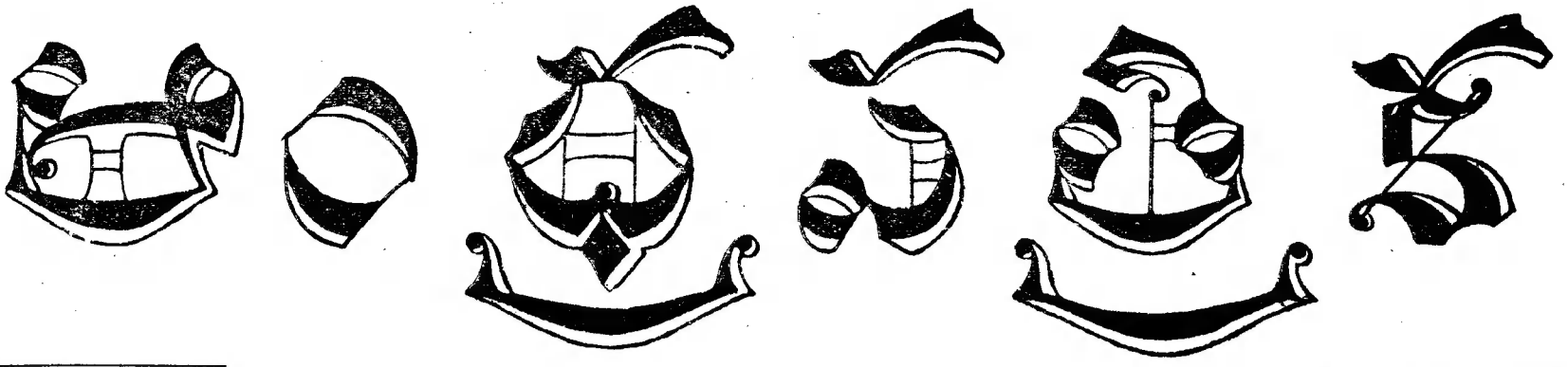

దేహరక్షకుడు మహా దేవదేశాయి

కోశాధికారి జమకలాల్ బజాజ్.

సంవత్సర చందా రు. 12-0-0

విడిపత్రిక అకౌంట్ 0-4-0

ప్రతిబుధవారమున ప్రకటింపబడును

ఒరు లేయవి యొనరించిన సరవర ! యస్మియము తన మనంబున కగు దా

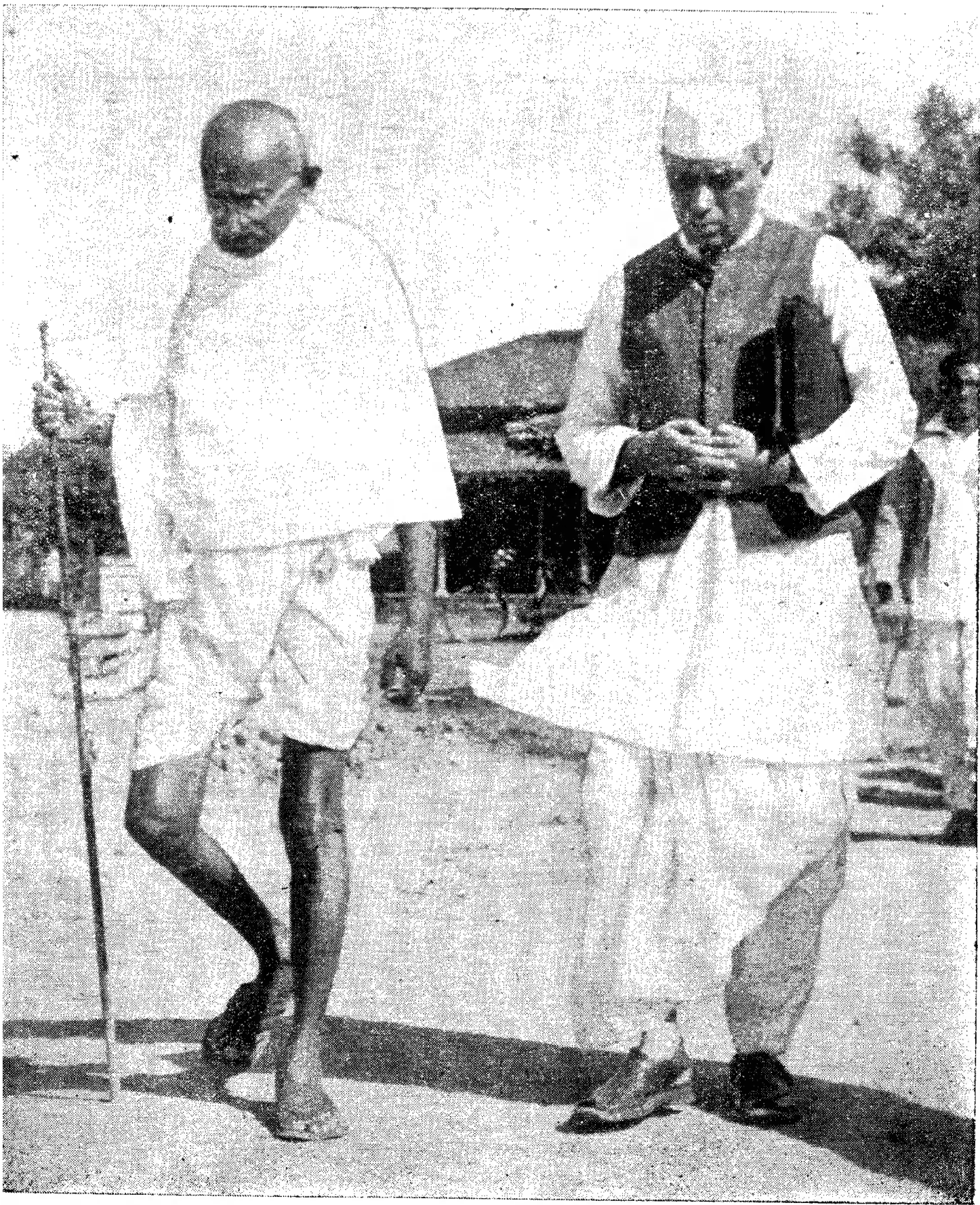
నొరులకు నవి నేయకునికి పరాయణము పరమధర్మ పథముల కెల్లఁగా. (మహాభారతము)

సంపుటము 41

సంచిక 4

Founder : K. NAGESWARA RAO

సర్వదాఽపి సంవత్సర భాద్రపద బహుళ ఏకాదశి బుధవారము

“గాంధీజీ అడుగుజాడల్లో నెహ్రూ”

ఆంధ్ర పత్రిక

1948-వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 29-వ తేది బుధవారము

గాంధీ జయంతి

భాద్రపద బహుళద్వాదశి గాంధీజీ జన్మదినము. భారత సాంప్రదాయ ప్రకారమైన, జయంత్యుత్సవ దినము ద్వాదశినాడే జరుగవలసియున్నది.

గత సంవత్సరము వరకు ఈ జన్మ దినోత్సవముల నా మహాత్ముని సమక్షమున జరుపుకొంటిమి. మహాత్ముని వయస్సాఖ్యా ప్రమాణ సూచకముగ గౌరవములను, కాన్కలను వృద్ధిచేసి కొనుచు, ధన వస్త్రాదుల నాదర్శనారాయణుని ద్వారా దేశమున కర్పించుకొనుచు వచ్చితిమి. “శతాధిక జీవనడపు క”మ్మని ఆశీర్వాదముగా ప్రార్థన లభించుకొంటిమి. నేడు గాంధీజీ లేడు. ఆయన లేకుండ చేసి కొను ప్రథమ జన్మ దినోత్సవము వచ్చినది. భౌతికమగు గౌరవ వాత్సల్యముతో నిండిన జన్మ దినోత్సవము ఒక్కసారిగా ఆధ్యాత్మిక భక్తిపూరితమగు జయంత్యుత్సవముగ మారి, శ్రీరామజయంతి, శ్రీకృష్ణజయంతుంతో సమమగు పుణ్యదినముగానైనది.

ఈ పుణ్యదినమున గాంధీనామ స్మరణ ప్రతి హృదయమున సద్యస్ఫూరితము. ఆ జీవితచరిత్ర చర్చణమునకై ప్రతి హృదయమున దాహ మనంతము. కాని ఎంతటి సామాన్యునైనను, ఎంతటి ప్రగల్భులు, పండితులు కొత్తకొత్తగా చెప్ప బూనుకొన్నను, ఆ జీవితముపై వ్యాఖ్యానములు వాచాకంబముగా గోచరించును తప్ప, ఆ హృదయ దాహము తీరదు. ఆ జీవితముజాత్యమునకు సమమైన స్వచ్ఛ ఋజుత్వ మా వ్యాఖ్యానముల గోచరించదు. పలుకున దార్ధ్యము ఉండవలెనన్న హృదయమున సంతటి స్వచ్ఛత యుండవలెను. గాంధీ జీవితమునకు తగిన వ్యాఖ్యానము, గాంధీ పలుకులలో తప్ప సూటిగా గోచరించదు. ఆ హృదయ దాహము తీరవలెనన్న ఆ మహాత్ముని గ్రంథముల పఠనమే శరణ్యము. గాంధీజీ రచించిన ఆత్మకథ ఎంతటి సామాన్యునైనను సులభముగా హృదయమునకు హత్తుకొనగల తేటమాటలలో నున్న సామాన్యజీవితచరిత్ర వ్యాఖ్యానము.

ఆయన వ్యాసములు, ఉపన్యాసములు, సామాన్యపౌరుషజీవనమునకు దిక్సూచి యంత్రములు. నిత్యజీవిత సంఘర్షణములో కలుగు సమస్యలలో ఆయన స్పృశించని సమస్య లేదు. ఆచరణ లేని ప్రచారము, ఏ సమస్య విషయమునను లేదు.

సూత్రము లన్నియు సులభ గ్రాహ్యము లే. ప్రయోగసిద్ధిగల ప్రామాణ్య సహితము లే. కాని సామాన్యునకు, ఈ ఆచరణ మేల సులభసాధ్య మగుట లేదో ఊహించవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వముపైనున్నది.

ప్రభుత్వ నాయకులు, ప్రజానాయకులుగూడ, “గాంధీజీ ఉపదేశములను పాటించి, ఆ అడుగుజాడలలో త్రొవారునూ నడువవలసిన”దని ప్రజలను ప్రతినిత్య మాదేశించుచున్నారు. కాని తా మా అడుగు జాడలలో నడచుచున్నామన్న సత్యమును ఈ నాయకులు ప్రస్ఫుటముగ ప్రజాహృదయములలో స్థాపించుకొనజాలక పోవుట వలన, ఆ యాదేశములలో పటిమ తేకపోవుచున్నది.

సామాన్యపౌరుష సహజముగ నీతి కాముడు. నీతితో సామాన్య జీవనమును ఎక్కువ ఘర్షణము తేకుండ నడుపుకొనగల అవకాశమును సంఘములో ప్రభుత్వము కల్పించుకొనుచు రాగల్గిన, నీతివంతు డగుటకే, సభ్యతా గౌరవమును, మర్యాదను, సంపాదించుకొనుటకే సామాన్యముగ ప్రతిపౌరుడునూ వాంఛించును. సామాన్య పరిమితులలో ఈ సౌకర్యములు సమకూర్చిన, దేశమున నైతికవర్తనము పెంపొందించుటకే ఆస్కార మెక్కువ.

ప్రభుత్వనాయకుల దృష్టి ప్రజల బాధ్యత నుద్ఘాటించుటపై కేంద్రీకరింపబడును. ప్రజలదృష్టి ప్రభుత్వము తమకు గూర్చగల సౌకర్యములపై బద్ధమయి యుండును. ఈ ఉభయ విషయముల సామరస్య మేర్పరచగలుగుటయే ఉత్తమప్రభుత్వనీతి. ఇది ప్రజాస్వామ్యమున సిద్ధమని ప్రతీతి. ఏ ప్రజాస్వామ్యముగాని ఇంతవరకు దీనిని సాధించినట్లు కనపడదు. కాని ప్రజాస్వామ్యమార్గమున తప్ప ఇది సాధ

నియము కా దనుటయు సత్యమే. ఆ ప్రజాస్వామ్య స్వరూపము గాంధీజీ సూక్తులలో మాత్రమే వ్యక్త మవగలదు.

“ఎంతటి బీదలైనను, ‘ఇది నా దేశము, దీని నిర్మాణములో నా మాటకు కూడ తగిన స్థాన మున్నది’ అని భావించగల భారతదేశమునకై నేను కృషి చేసెదను. ఉత్తమతరగతి, అధమతరగతి అన్న విభేదములేని భారతదేశమునకై నేను కృషి చేసెదను. సర్వమతస్థులు సంపూర్ణ సామరస్యముతో జీవించగల భారతదేశమునకై కృషి చేసెదను. ఆ భారతదేశములో అస్పృశ్యతకు తావు లేదు. మధుమత్తుపదార్థముల నేవాదోష ముట లేదు. శ్రీలకు పురుషులకు సమాన హక్కు లుండును.

“తక్కిన ప్రపంచము పట్ల సౌమ్యులమై, శాంతి కాములమై మెలగు చూ, ఒకరిని దోచుకొనుటకాని, ఒకరిచే కొల్లగొట్టబడుటగాని ఉండదుగాన, సాధ్యమైనంత స్వల్పస్వల్పమును మాత్రమే మిగుల్చుకొందుము. అసంఖ్యాక మూగప్రజానీక ఊమమున కభ్యంతరములు, నిరోధకములు గాని వ్యక్తిసౌకర్యములను, దేశీయ విదేశీయ విభేదము లేకుండ, అవశ్యముగా గౌరవింతుము. స్వయముగా నాకు విదేశీయ, దేశీయ విభేదములేదు.

“నే కలలు గాంచు భారతదేశ స్వరూప మిది—ఇంత కేమాత్రము తక్కువైనను నాకుత్పత్తిలేదు”—ఇది, మహాత్ముడు సూచించిన ప్రజాస్వామ్య స్వరూపము.

ఈ స్వరూపమును సిద్ధింప జేయుటకు ప్రజలూ, ప్రభుత్వమూకూడ బాధ్యులను మాట నిజమే. కాని ప్రజలపైకన్న ప్రభుత్వ నాయకులపైనే బాధ్యత ఎక్కువగా గలదు. తగు నాయకు లనుకొని ప్రభుత్వములోనికి కొందరను పంపించునంత మాత్రము వరకే ప్రజ బాధ్యత వహించకలదు. అనుకూల జీవన పరిస్థితుల కల్పించిన, ఋజు పరిమితులలో వ్యవహరించగల మనునంతవరకే ప్రజ బాధ్యత వహించగలదు. అంతకు మించిన పై బాధ్యత లన్నియు సామాన్య ప్రజకు దురవగాహములు. ప్రభుత్వ నాయకులు నీతిమార్గానుయాయులైన జాలరు. ప్రతివారికి నీతి మార్గమున కనువైన సులభపరిస్థితులను కల్పింపగల సామర్థ్యముకలవారై యుండవలెను. ఆ సామర్థ్యము, వారు శాసనరూపమున వెల్లడించు ప్రభుత్వనీతిలో అంతర్లీనమై యుండవలెను. సర్వప్రభుత్వముల కాదర్శ మిదియే కావచ్చును. కాని ఆచరణలో, ప్రభుత్వనీతికి భంగము కలుగు స్థానములను గ్రహించు ప్రతిభయు, తచ్చికిత్సకుద్గమించగల సత్యశీలమును, దార్ధ్యమును, ప్రభుత్వమును నడిపించుటకై ఎన్నుకొన్న నాయకులలో, ప్రభుత్వ

కార్యనిర్వహణకైన ఉద్యోగులలో, తగినంతమాత్రముగ తేకపోవుటయే నేటి ప్రభుత్వము లన్నిటిలోనూ లోటుగా నున్నది.

ఈ నా ఊక్తిసారిగా అపరూపపు వ్యక్తులెవ్వరో మన ఎన్నికపై నిటకు వత్తురని ఆశించుట లేదు. కాని అట్టి వారు తప్ప అట నిలువని పరిస్థితి ఎప్పటికప్పుడు కల్పించు బాధ్యత మాత్రము మన అందరిపైననే ఉన్నది.

“అవినీతిని సహించవద్దు. దానిపై సత్యాగ్రహము ప్రకటించవలసినదే. కాని నీతితో, శాంతిముతో, అహింసతో అవినీతిని బహిష్కరింప ప్రయత్నింపవలె”నను సందేశమును సామాన్యప్రజ లందరికీ మహాత్ముడందించెను. మన మనుకొన్న అవినీతి నిజముగా అటనుండి, దానిని మనము సాధించక తప్పకవచ్చుచో, ఈ మార్గము అత్యవసర అవలంబనీయమని చెప్పక తప్పదు. ప్రజల బాధ్యత ఈ మార్గానుసరణములో నున్నదని గాంధీజీజీవితము మనకు తెల్పినది.

సామాన్యుడు తన దైనందిన జీవితము కొంతసరళముగ సాగించుకొనవలెనన్న ఈ అవినీతిని సహించియే తన పనులు ముగించుకొనవలసిన ఘట్టముల్లు కలుగుచున్నవి. ఇన్నాళ్ళును ఇవి పరాయి ప్రభుత్వ పీఠా ఫలితములుగా రిలపోసితిమి. నేటిటివాని కాస్తారము లేని పరిస్థితులను క్రమక్రమముగ సామాన్య నకు సౌలభ్యమగునట్లు చేయుటకు ప్రభుత్వము ప్రయత్నించనిచో, గాంధీజీఅడుగుజాడలలో నడుపుదని ఇచ్చు ఆదేశము లన్నియు, స్వప్రయోజనార్థమై, ధర్మపన్నములు చదువుట మాత్రముగానే కనుపట్టి సౌమ్యులగు ప్రజలను ద్రోకింపజేయుటకే పనికివచ్చును. అట్టి పరిస్థితులలో, మహాత్ముడయందు ప్రజాహృదయమున కెంత భక్తియున్నను, ఆయన బోధల ననుసరించగల మనోదార్ధ్యము చాలక, తప్పుతోవల తొక్కి, దేశమును పాడుచేసికొనుటకే ఆస్కార మెక్కువగును.

భారతదేశము, గాంధీ కలలుకన్న దేశముగా మారవలెనన్న ప్రతి భారతీయుడు గాంధీజీ సూచించిన జీవిత మార్గము ననుసరించుట అవసరము. సామాన్యమనోదార్ధ్యముగల పౌరు లీ నీతిమార్గమున నడువగల పరిస్థితులను సమకూర్చి, భారత ప్రజలను ప్రపంచ ప్రజలలోకెల్ల సభ్యతాశ్రేణులగునట్లు చేసి, భారతదేశమునకు త్రుమస్థానమును చేకూర్చు దిక్షతో పనిచేయవలసిన బాధ్యతను, గాంధీజీ సూక్తులు, ప్రభుత్వముపైను నియమించినవి.

ఇట్టి కృషిలో ప్రభుత్వ నీతినిమగ్నమైననాడే, ప్రభుత్వ నాయకులు గాంధీ జయంత్యులలో, గాంధీజీ పేరిట ప్రజలకుపదేశములీయ నర్హత సంపాదించుకొనగలవారగుదురు.

నేటి ప్రపంచం :

పారిస్ లో ప్రపంచ సమితి

ఐక్యరాజ్యసమితి తృతీయ సార్వత్రిక సదస్సు భ్య సమావేశం మొన్న 21-వ తేదీన పారిస్ లో ప్రారంభమైంది. మొత్తం 58 రాజ్యాలు ప్రతినిధులు పాల్గొంటున్న ఈ సమితి సమావేశం ఆసక్తికరమైన అతిప్రధానమైనది. ప్రపంచాన్ని షిడిస్తున్న ప్రమాదకరమైన సమస్యలన్నీ అతి క్లిష్టంగా పరిణమించి మరొక నాశనకాండగా మారి తీస్తున్న ఈ సమయంలో, ఈ క కాలం తి సంతాపనాథం ఏర్పడిన ప్రపంచరాజ్యసమితి సమావేశ మవుతున్నది. అందువల్లనే ఈ సమావేశం అతిప్రధానమైనదని చెప్పవలసివస్తున్నది.

అర్జెంటైనా విదేశాంగమంత్రి డాక్టర్ బాల్బ్రానుగ్గియా తాత్కాలికంగా అధ్యక్షత వహించి తొలిసారి కార్యక్రమాన్ని ఉపక్రమించాడు. ఈ సందర్భంగా సమావేశానికి అధ్యక్షుడిని ఎన్నుకోవడంతో కార్యక్రమం ప్రారంభమైంది. ఆస్ట్రేలియా విదేశాంగమంత్రి డాక్టర్ హెచ్. వి. ఇవాట్, అర్జెంటైనా విదేశాంగమంత్రి డాక్టర్ బ్రామ్యుగ్గియా ఉభయులూ అధ్యక్షతవదికి పోటీచేయడం, ఉభయులూ ఎవరికి రావలసినన్ని వోట్లు మెజారిటీ తారిన ఎన్నికలో ఆస్ట్రేలియా విదేశాంగమంత్రి ఇవాట్ 11 వోట్లు మెజారిటీతో గెలవడం సంభవించింది. అర్జెంటైనా ప్రతినిధికి 20 వోట్లు, ఆస్ట్రేలియా ప్రతినిధికి 31 వోట్లు వచ్చింది.

ఏమేదేనా ఏ ప్రతినిధిని బలపరిచినవో సమీపంగా ఉన్నవం సాధ్యపడకపోయినప్పటికీ మొదటి ఎన్నికలోనూ త్రం దక్షిణ అమెరికా రాజ్యాలుగాక, సోవియట్ రష్యా, దాని ఉపగ్రహ దేశాలు అర్జెంటైనా ప్రతినిధికి వోట్లు వేసివుండాలి. రెండవసారి ఎన్నికలో రష్యా, దాని ఆశ్రితదేశాలు తటస్థంగా వుండి వుండవచ్చు. లేదా, ఆరబరాజ్యాల వోట్లు పరిశీలించి మార్పువుండవచ్చు.

“ఈ సమితి ఐక్యతకు చిహ్నంగాని, అనైక్యతకు కాదు...పరస్పర సౌమనస్యంతో, విశ్వసాభావ్యతతో పనిచేయాలి....ప్రపంచ ప్రజానీకం కాంతిని అభివీక్షిస్తున్నది” అని ఉద్ఘోషిస్తూ అర్జెంటైనా ప్రతినిధి బ్రామ్యుగ్గియా సమితి వార్షిక మహాసభ కార్యక్రమాన్ని ప్రారంభించాడు.

“ఐక్యరాజ్యసమితి నిర్దేశించిన ధర్మశాస్త్ర ప్రణాళికపైనే ప్రపంచ శాంతి ఆధారపడి వున్నది...అంటే మా నైతికబలంపదమీదనే శాంతి ఆధారపడివున్నదన్నమాట.....కోటాను కోటమంది ప్రజలు మీపైనే ఆశపెట్టుకొని వున్నారు. తమ కష్టాలన్నీ గడచి గట్టెక్కడానికి మీరే శరణ్యుని వారి విశ్వాసం...ఈ అమాల్వాకాశం ఎక్కడ వృథాఅయిపోతుందోనని ఆందోళన చెందుతున్నారు.” అని ఫ్రెంచి రిపబ్లిక్ అధ్యక్షుడు విస్సెంట్ ఆరియోల్ వివిధదేశాల ప్రతినిధులకు స్వాగత మిస్తూ ఉద్ఘోషించాడు.

నేటి వివిధ క్లిష్ట సమస్యల పైనా తమ తమ ప్రభుత్వాల దృక్పథాన్ని విశదీకరిస్తూ అమెరికా, చైనా, ఇండియా, దక్షిణాఫ్రికా, ఫిలిప్పీన్సు, సిరియా ప్రతినిధులు సమావేశంలో ఉపన్యసించారు.

అంతర్జాతీయ వ్యవహారాలలో ప్రస్తుత క్లిష్ట పరిస్థితిని మరి వివరించేసే ఉద్దేశం తన ప్రభుత్వానికి లేదనీ, ఐతే కొన్ని రాజ్యాలు ఒకచిన్న హుటమిగా ఏర్పడి సహాయనిరాకరణం చేస్తూ విభేదాలను ఎక్కువ చేస్తున్నవని అమెరికా విదేశమంత్రి జార్జి మార్షల్ ఆరోపించాడు. ఇంకొకటి సిరియాలో రక్తపాతాన్ని ఆపి, ఇంకొకటి నీసియో ప్రజల స్వాతంత్ర్య ప్రతిపత్తిని స్థాపించడం అవసరమనీ, ఐక్యకారీయా ఏర్పడాలనీ, ఆయుధ నిర్మాణ కార్యక్రమాన్ని, సాయుధ బలాల సంఖ్యను తగ్గించాలనీ, పరమాణుశక్తి కంట్టాలుపాపన అవసరమని అమెరికా అభిప్రాయపడుతున్నట్లు కూడా మార్షల్ అన్నాడు.

కనీసం చిన్న రాజ్యాల క్షేమాన్ని కాం

క్షించేనా పద్ధతులు సరస్పర అవిశ్వాసాన్ని విజనాదాలని సిరియా ప్రతినిధి ఫరీస్ ఎల్ ఫోరీ, ఫిలిప్పీన్సు ప్రతినిధి రోమూలా ఇర్లూ విజ్ఞప్తిచేశారు.

భారత ప్రతినిధిత్వ నాయకులూ త్రిమితీ విజయలక్ష్మి పండిట్ ప్రపంచంలో అన్ని జాతులకు స్వాతంత్ర్యం అవసరమనీ, వలసరాజ్య సరిపాలనా విధానం త్వరితగతినీ అంతరించాలనీ, ఈ వలసరాజ్యతత్వానికి ఆగ్నేయ ఆసియా ఆయువుపట్టనీ, ఫ్రెంచివారు, డచ్చివారు తామే స్వాతంత్ర్యాన్ని ఆచుభ విడుదల చేసి ఆజ్ఞా స్వాతంత్ర్యాన్ని ఇంకొకటి, ఇంకొకటి యాతకు ప్రసాదించాలనీ, అగ్రరాజ్యాలవ్యవస్థ ఏర్పడిన శీతవిభేదాలు ప్రపంచాన్ని గెండు విరుద్ధరాజ్యకూటాలగా మార్చి వేసివేసిననీ, ఈ భిన్నకూటాలవ్యవస్థ సంఘర్షణ అనివార్యమే కాబట్టి భారతదేశం ఏ కూటమిలోనూ చేరక తటస్థంగా వుండి శాంతిసాధనకు దోహదము చేస్తున్నదనీ గంభీరంగా ఉపన్యసించింది.

జాతివిద్యేషం ప్రపంచశాంతికి మహాపద్రవ పోతువు కాగలదనీ, మానవుడి ఆత్మగౌరవాన్ని కించపరిచే ఏవిధమైన జాతివిచక్షణాభావానాని భారతదేశం ఏ మాత్రం సమ్మతించదనీకూడా త్రిమితీ విజయలక్ష్మి హెచ్చరిక చేసినది. సమితి ప్రణాళికలోని మూలనూత్రాలపై దేమాత్రం గౌరవంలేకుండా కొన్ని జాతుల ఆర్థిక, రాజకీయ హక్కులను వమ్ముచేస్తూ నిర్బంధశాసనాలనా, జాతివిద్యేషశాసనాలను సమితి సభ్యత్వంగల రాజ్యాలే అమలుపరుస్తున్నవనీ, ఇది సమితికే కళంకం కాబట్టి శ్రద్ధ వహించాలనీ కూడా ఘంటాపథంగా చెప్పింది.

సమితికి చెందిన వివిధసంఘటనలూ ఆసియా ఖండ ప్రజలకు తగినంత ప్రాతినిధ్యం ఇవ్వడం లేదనీ, సమితి ఆసియా మారస్రావ్య ఆర్థిక సంఘకృషి ప్రశంసార్థంగా వున్నదనీ, కొరియా స్వాతంత్ర్య సౌభాగ్యాలతో విలసిల్లడమే చైనాకు కావలసిన విషయమనీ, చైనా ప్రతినిధి డాక్టర్ వాంగ్ అన్నాడు.

దక్షిణాఫ్రికాలోని భారతీయులు దక్షిణాఫ్రికా వాస్తవ్యులవగాక, విదేశీయులవలననే ప్రవర్తిస్తూ స్థానిక ప్రభుత్వంపై చీటికిమాటికి ఐక్యరాజ్యసమితికి వచ్చి ఫిర్యాదుచేయడం జరుగుతున్నదని దక్షిణాఫ్రికా ప్రధాని డా|| మలాక్ ఈమధ్య వివరితమైన వాదనను లేవదీశాడు. ఐక్యరాజ్యసమితిలో ఈసమస్యపై భారత ప్రభుత్వం ప్రసక్తి తెచ్చినందుకు దక్షిణా

ఫ్రికా ప్రభుత్వప్రతినిధి ఎరిక్ తా (ఆర్థిక వ్యవహార భాషామంత్రి, సద్యసభ్య సమావేశంలో ప్రసంగిస్తూ దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల విమోచనంలో సమితి పాతధోరణిలోనే ఇకమీద కూడా వ్యవహరించేపయన, సమితి సభ్యత్వాన్నే తమ ప్రభుత్వం వదులుకోవలసివస్తుందనిమూ అని హెచ్చరిక చేశాడు. అగ్రరాజ్యాలమీద చిన్న రాజ్యాలకు విశ్వాసం వజిస్తున్నదనీ, గత రెండు సంవత్సరాలుగా అనుసరిస్తున్న ధోరణినే ఇకమీద కూడా అనుసరిస్తే సమితి విచ్ఛిన్నంకాక తప్పదనీ, దానిఫలితం యుద్ధాలేననీ కూడా ఎరిక్ తా హెచ్చరించాడు. అక్రమ శాసనాల ద్వారా భారతీయులపట్ల జాతివిద్యేషం చూపి వారి ఆత్మగౌరవాన్ని నాశనంచేసే హక్కు తమకు వున్నదనీ, ఆదేశకలం తమ ఆంతరంగిక సమస్య అనీ, ఆ విషయమై ప్రశ్నించే హక్కు ఐక్య రాజ్యసమితికి లేదనీ దక్షిణాఫ్రికావాదన. ఆ విషయమై ప్రశ్నిస్తే సమితిమండి తప్పుకుంటామని మలాక్ ప్రభుత్వం బెదిరిస్తున్నది.

సమితి వ్యవహారమంతా పచ్చి మ అగ్ర రాజ్యాల చెప్పుచేతలకింద నడుస్తున్నదని ఆరోపణ చేస్తూ తాము సమితిమండి తప్పుకుంటే తప్పకోవచ్చునని రష్యా కూడా బెదిరిస్తున్నది. బర్లిన్ సమస్య ఈనాడు అతి ప్రమాదపరిణానికి వచ్చింది. అగ్ర రాజ్యాల మధ్య జర్మన్ రాజధాని పరిపాలన విషయం లో ఏకి భావం కుదరడం అసంభవంగానే కనపిస్తున్నది. బర్లిన్ రహదారిన్నీ రష్యావేసనీ, బర్లిన్ లో చలామణీ కావలసింది ఒకేఒక నాణెమనీ, అది సోవియట్ మాగ్నే అనీ, ఈ విషయంలో తామే మాత్రం లొంగదేలేదనీ రష్యా సభ్యుడు అగ్ర రాజ్యాలు చూడండికీ స్పష్టపరిచింది. తమ తాభీదురు రష్యా పంపిన ఈ తాజా సమాధానం సభ్యమరాజ్యాలకు ఏమాత్రం సంతుష్టి కలిగించలేదు.

నిటియ విదేశమంత్రి బెవిక్, అమెరికా విదేశమంత్రి మార్షల్, ఫ్రెంచి విదేశమంత్రి రాబర్టు ఖూమెక్ ముగ్గురూ పారిస్ లో సమావేశమై రష్యా సమాధానం అసంతృప్తికరంగా వున్నది కాబట్టి, బర్లిన్ సమస్యను భద్రతా మండలిలో ప్రతిపాదించడానికి నిర్ణయించారు. ఈ నిర్ణయాన్ని రష్యాకు పంపబోతున్నారు. సమస్యను భద్రతామండలిలో ప్రతిపాదించడమే జరిగితే, రష్యా సమితిసభ్యత్వాన్ని వదులుకుంటుందని లండన్ రాజకీయవర్గాల అభిప్రాయం.

విజయలక్ష్మి పండిట్

ఐక్యరాజ్య సమితిమండి రష్యా తప్పకోవడం బెదిరిస్తున్నంత సులభం కాకపోవచ్చు. సభ్యత్వాన్ని వుంచుకుంటూ సభ్యమరాజ్యాలను అంతర్జాతీయ సమావేశాలలో ప్రతిఘటించడానికి ఎక్కువ పీలవుతుంది. అందుచేత ఆ ప్రయోజనాన్ని స్టాలిన్ నిష్కారణంగా వదులుకోడు.

క్రమియాలో బొల్షెవిక్ రాజ్యాల నాయకులతో మార్షల్ స్టాలిన్ ఈ వారం జరిపిన సర్పులు సమితిలో రష్యా, దాని ఉపగ్రహ రాజ్యాలు అనుసరించవలసిన భవిష్యత్ విధానానికి సంబంధించిన వేలయిపుంతవచ్చు. రష్యా, దాని ఆశ్రిత రాజ్యాలూ సమితిమండి తప్పుకున్నట్లయితే, సమితి వ్యవహారమంతా ఇంచుమించు “ఏకకూటభాగోతం” అవుతుంది. దాని కార్యకలాపాలకు ఆట్రే విలువ వుండదు. తృతీయ ప్రపంచసంగ్రామానాంతరం శాంతి సంస్థాపనార్థం జేర్చడైన సంస్థ నిర్మాణం గాకపోయినా, నిరసనయొగ మెపోతుంది. ఇందుకు ముఖ్యంగా బర్లిన్ ప్రతిఘటననే కారణంగా భావించక తప్పదు.

అగ్రరాజ్యాలు కేవలం ప్రతిష్ఠకోసం పెనుగులాడక, బర్లిన్ ప్రతిఘటనను గౌరవప్రదమైన మార్గంలో, ఇచ్చిపుచ్చుకునే ధోరణిలో పరిష్కరించుకోవడం ఉత్తమం. ఇట్టి పరిష్కారం చేయారినప్పుడే, ఐక్యరాజ్యసమితి సార్వక మత్తుతుంది; శాంతిసాధన కొంతవరకై నా సంభవ మవుతుంది.

ఇప్పటివరకు ఏ సమస్యనూ సంతుష్టికరంగా పరిష్కరించలేకపోయిన ఐక్యరాజ్యసమితి భవిష్యత్తే, ఈ పారిస్ సమావేశంతో తేలిపోతుందేనా!

బద్ధతా సంఘంలో శిశు పోషణ

నిజం నవాబు వదులుకున్నా, ఇండియాపై ఫిర్యాదును, ఐక్యరాజ్యసమితి వదలలేనంటుంది.

పశువుల దీవాణి

మూలం :
జార్జి ఆర్వెల్

అనువాదం :
శ్రీ జనమంచి రామకృష్ణ

జంతువులను మరణం, జంతువులను బానిసలు కట్టవడాయి. ఎంత కాయకట్టవడినా, ఏదీ త్యాగించేసినా వాటి సంతానానికి లాభదాయకమని మానవరాక్షసులకు కాదనీ, జంతువులు అయిదుత-చూపకండా ఆనందంతో పనిచేశాయి.

వేసవికాలమంతా, నారాసికి అరవై ఘంటలు పనిచేసినా, ఆదివారాల మధ్యాహ్నంలకూడా పనిచేయాలని గునపం తెలియపరచింది. వివాహికి ఆదివారాల మధ్యాహ్నంలకూడా జంతువులు పనిచేసి తీరాలని నిర్ణయం తీరు. కాని యే జంతువునా పనికి రాకపోతే, దాని కొచ్చే కేసుకు సగం తగ్గించబడేది. క్రితం సంవత్సరంకంటే ఆ సంవత్సరం పంటనాసిగా పండింది. కారణం దున్నడం ఆలస్యం అవడంచేత. మేగా పెండు పొలాలు ఉత్పత్తిచేసాయి ఎందుకూ పనికి రాకపోయాయి. అందుచేత వచ్చేసలవత్సరం గడ్డుగా ఉంటుందని జంతువులు భయపడ్డాయి.

గాలిమర, అనకోని కట్టలు తెచ్చిపెట్టింది. ఒక పొలంతో బోలెడంత కారురాయివుంది. దివాణం కొట్టలో కావలసినంత సిమెంటు, మన్నం, ఇంకా నిల్వచేయబడి ఉన్నాయి. గాలిమర కట్టేందుకు కావలసిన సామగ్రి అంతా అందుబాటులోనే అంది కాని, కావలసిన వెజులోకి కారురాయి ఎలావుబట్టలు కొట్టడం? మానవులంటే సుత్తితోటి గునపాలతోటి తివ్వబడలు కొట్టగలరు. కాని జంతువులు, నవక తాళ్ళమీద నిలబడి ఆ పొడవాలను ఎట్లా ఉపయోగించగలవు? ఆలోచించి ఆలోచించిగా చివరకు, భూవ్యాకర్షణ శక్తిని ఉపయోగించి ఒక జంతువు మనస్సుకి తట్టింది. ఆ పొలంలో సడి ఉన్న పెద్ద పెద్ద బండరాళ్లకు తాళ్లు చుట్టి, జంతువులన్నీ కలిసి కొండమీదికి లాక్కెళ్లి ఆ ఎత్తు లోంచి వాటికి కిందకు జారబెడిచాయి. బ్రద్దలై చచ్చిపోతూ వచ్చిన వాళ్లను కావలసిన వోటికి రవాణా చేయడమే ముఖ్యం. కట్టగా తోచలేదు. బట్టసండా రాక్షసుని స్వరాలు లావడాయి. గొర్రెలూ, మేకలూ, ఒక్కొక్క రాయిని తేదవేశాయి. చివరకు ముసలివెంకన్న కూడా, చంద్రుడి నూలుపోగన్నట్లు, సహాయపడింది. వచ్చే వేసవికట్టా, కావలసిన కారురాయి పొందేది. పండుల యాద మాన్యం క్రింద గాలిమర కట్టడం ప్రారంభమైంది.

గాలిమర నిర్మాణం విసుగు కల్గించే పని. ఒక్కొక్కప్పుడు, ఒక పెద్ద బండరాయిని కొండ మీదికి దొర్లించుకుపోడానికి ఒక రోజంతా పట్టేది. తీరా దానిని, అక్కణ్ణించి తోస్తే, కిందపడి బద్దలవకపోవడాకూడా కద్దు. అన్ని జంతువుల పెట్టూ పంచకల్యాణిది. పంచకల్యాణి తేకపోతే, ఏ పని జరిగిఉండేది కాదు. బండరాయిని కొండెక్కిస్తూన్నప్పుడు ఒక్కొక్క సమయంలో, అది కిందకి జారిపోయి, దానితో పాటు తక్కిన జంతువులకూడా వెక్కిరిస్తే, కిందకి జారిపోతూన్న జంతువులు గొల పెడితే పంచకల్యాణికి ఒక్కొక్కరి, తన బలమంతా ఉపయోగించి, బండరాయి జారిపోకుండా ఆపేది. ఒళ్లుచూసానం అయ్యేలా, అవసరంగా, అంత యెక్కువగా మోరాలపడవడని జాకీ మందలించినా, పంచకల్యాణి విన్నదేకాదు. మేగా, "నేనెంతా కట్టవడతాన; గునపం ఏదీ చెప్పినా బిచ్చే" అని ముంత్రం పఠించుకుంటూ ఆసేది.

రోజూ కూచేసేకంటే ఒక ముప్పావుగంట ముందర్తిగా కూచిలేవని, కోడితో వెళ్లి పంచకల్యాణికి ఒక్కొక్కరి, వేసవిసాయం లేకుండా, కొండమీదికి పోయి పగలగొట్టిన రాళ్ల నన్నిటిని, గాలిమర కడుతూన్న బోటికి తీసుకుపోయేది.

ఆ వేసవికాలమంతా జంతువులు పుష్కలంగా తింటూ కట్టవడి పనిచేస్తూ హాయిగా ఉన్నాయి. మానవులకంటే జంతువులే కొన్ని కొన్ని సమయంలో శుభ్రంగానూ, చాక చక్కంతోనూ చేశాయి. పొలాలలో కలుపు తీయడం జంతువులు తీసినంత శుభ్రంగా మానవులేవ్వరూ తీయలేదు. ఏ జంతువు, కడుపు కక్కుర్తికోసం చొంగతనం చేయకలసిన అగత్యం లేకపోవడంచేత, వీడుపొలాలకి, పంట పొలాలకి మధ్య కట్టవాలు కట్టడం అవసరమైంది. ఆ కట్టవాలు బాగ రక్షింపం పూర్వం, మానవులు ఎంతలా శ్రమపడేవారు. కాని ఇప్పుడా శ్రమ తగ్గిపోయింది. ఐదప్పటికి వేసవి కాలం నల్లపొగానే, తలవని తలంపుగా, జంతువులు అనకోని ఆహారకొనతెలిసి బోలెడనాయి. సుర్రాలకాళ్లకి, యెడ్డలకాళ్లకి నాడాలు కొవలసి వచ్చాయి. విత్తులూ, పొలాల కెరులులూ, ఇంకా ఇతరసామగ్రి, ముఖ్యంగా గాలిమర నిర్మాణానికి కావలసిన మరలూ—ఇంకా ఎన్నో చిల్లర సామానాలు కావలసి వచ్చాయి. నాటన్నిటిని ఎట్లా సంపాదించాలన్న సమస్య యేర్పడింది.

ఒక ఆదివారం ఉదయం, జంతువులన్నీ సమావేశమవగానే గునపం ఒక విధానం సూచించింది.

"నేస్తాలూ! మన మిప్పడు, చాలా ఇబ్బంది నుల్లో ఉన్నాము. అత్యవసరమైన సామగ్రి కొంత తీర్చుకుందమ. ఇరుగుపొరుగు దివాణాలతో వర్తకవ్యాపారాలు చేద్దాము. ప్రస్తుతం—అత్యవసరమైనది గాలిమర—గాలిమర కొనేందుకు ధనం కావాలి. మన పంటలోని కొంత భాగం అమ్మితే సేగానీ, గాలిమర కొనేందుకు పనికి వే సాము రాదు. కాబట్టి వట్టి గడ్డిమేటి ఒకటి, ఈ సంవత్సరం పండిన పంటలలోని ఒకంబొకం అమ్మి దానికి వేరాలు చేయిస్తాము. అప్పటికి నాలినంత ధనం రాకపోతే, గుడ్డు అమ్మగలసి వుంటుంది. కోడిపెట్టలూ! బాసులూ! గాలిమర యంత్ర నిర్మాణంకోసం మీరు అంతమాత్రం త్యాగం చేయాలి!

మల్లా జంతువుల్లో కలకలం బైదేరింది మానవులతో యెటువంటి సంబంధం ఉండకూడదనీ ఎటువంటి వర్తకవ్యాపారాలలోనూ జోక్యం కల్గించుకోకూడదనీ, డబ్బు వాడకూడదనీ—రత్తియ్యని తిరిమివేసినతర్వాత జరిగిన ప్రథమ సమావేశంలో ప్రమాణాలతో తీర్మానించడమైతే? నాలుగు చిన్నపందులూ, గునపం అనుసరించబోతూన్న, వర్తకవ్యాపార విధానం బాగా లేదన్నట్లు, భయంతో, భారతీ మూలం మొదలెట్టగానే కుక్కలు, ఒక్క మొరుగు మొరిగి, పండుల నోళ్లు మూయించాయి. మామూలుగానే, మేకలూ, గొర్రెలూ "చతుస్పాదులు మంచివి—ద్యోపాదులు చెడ్డవి" అని అరవడం మొదలెట్టాయి. ముందటి కాలెత్తి, గునపం, నిశ్చయంగా ఉండెనుంది.

"నేస్తాలూ! వర్తకవ్యాపారం ద్వారా తిరిగి మానవులతో నేను సంబంధం కల్పించుకోబోతున్నానని మీరంతా అనకుంబున్నారు. ఎప్పుడూ అలా అవకోకండి. వ్యాపారభారమంతా నా నెత్తిని వేసుకుని నేనే పని జరుపుతాను. అగ్రహారంసంతోష, వ్యాపారములకి మధ్యవర్తిగా పనిచేస్తూన్న తిమ్మయ్య. ప్రతి సోమనారం ఉదయం మన దివాణంలోకి వచ్చి, వేరాలు కుదుర్చుకొని వెళుతూంటాడు..... పశుస్వామికం నిరస్థాయిగా ఉండునాక! "అ అరచి, మూగజీవాలు ప్రజోధ్ధతం అందరితో కలిసి పోడి. గునపం సమావేశం చాలించింది.

తర్వాత, ఎన్నట్లాకే కాడీ దివాణంచుట్టా తిరిగి జంతువులకి గునపం వ్యాపారవిధానం గురించి, తడిసీలుగాచెప్పి సమర్థించింది. డబ్బు వాడకం గురించి, వర్తకవ్యాపారాలు చేయడం గురించి ఎప్పుడూ ఎటువంటి తీర్మానం అమలులోకి రాలేదనీ ఒకవేళ అటువంటి ఊహ ఎవరి కైనా ఉన్నప్పటికీ కన్నయ్య చేసిన గుప్పి చాగమనీ చెప్పింది. ఐనా కొన్ని జంతువులు నమ్మకపోవడంచూసి, రాడీ—

"నేస్తాలూ! మీ రేవో కల కని వుంటారు. కాని, నివాసికి అటువంటి తీర్మానాలున్నాయంటారా? కాగితంమీద ఎక్కడైనా వ్రాసి వున్నాయా ఆ తీర్మానాలు?" అని అడిగింది. జంతువులకి ఏమీ బోధపడక, అనే పొడవెట్టు ఒప్పదున్నాయి.

ప్రతిసోమనారం ఉదయం తిమ్మయ్య పశువుల దివాణానికి వచ్చేవాడు. అతనిని జంతువులన్నీ కొరచూపులతో చూసేవికాని ఏజంతువు దగ్గరకెళ్లి పట్టించేదికాదు. చతుస్పాది గునపం ద్యోపాది తిమ్మయ్యకి ఆజ్ఞ లిస్తూంటే జంతువులు చూస్తూ చాలా గర్వపడేవి. తిమ్మయ్యద్వారా మానవులతో వర్తకవ్యాపారం జరపడం మొదలెట్టినంతమాత్రంచేత, మానవులు, పశువుల దివాణంపట్ల చూపే శ్రద్ధభావం ఎంతమాత్రం తగ్గలేదు. జనమంతా కన్ను సాటి డిబ్బో చూసి, పశువుల దివాణంగురించే. గాలిమర గురించి తగ్గవితర్కాలుచేసి, ఎప్పటికో అప్పటికి గాలిమర తప్పక నేలకూలిపోతుందనీ, పశువుల దివాణం తిరిగి తినుపొక్కు భుక్తమై పోతుందనీ, నారంతా ఏ కాళ్ళివ్రాయాచి కొచ్చినా, పశుస్వామికపద్ధతి నిరూపించగా, యెక్కువ చాకచక్యంతో సడస్తూండనికూడా మెచ్చుకునేవారు లేకపోలేదు.

పాతాళుగా పండులన్నీ కలిసి, జమిందారు గారి భవనంలో నివసించడం ప్రారంభించాయి. పశుస్వామికం సాపించిన మొదటిదినాల్లో ధన సంభా, ఏ జంతువు నివసించకూడదనీ తీర్మానించిన సంగతి, జంతువులకి జ్ఞాపక మొచ్చింది. రాడీ, తిరిగి జంతువుల దగ్గరకొచ్చి, పండులు భవనంలో నివసించడం సమర్థించింది.

"నేస్తాలూ! ఒక్కపండులే. భవనంలో నివసించడం మీ కెవ్వరికీ ఇబ్బం లేకపోవచ్చును. కాని మెదడుతో పనిచేయవలసిన బాధ్యత పండులపై ఉంది కాబట్టి మెదడుకి సంబంధించిన కార్యాలలోనూ చేయడానికి ప్రతాంతంగా ఉండే నివాసం, అవసరం. అందుకొరకే అవి భవనంలో ఉంటున్నాయి. దింట్లో ఈ మజ్జా త్రం స్వాగత పరత్వం కాదు. మేగా మన సహాయకుడైన గునపం, తన చూడా నిలబెట్టుకోవాలంటే, ప్రత్యేకమైన ప్రదేశంలో నివసించాలి".

ఐనా పండులన్నీ కలిసి ప్రత్యేకతనం సాగించడం జంతువుల కిష్టం లేకపోయింది. జంతువులన్నీ సమాన మన్నప్పడు, జీవనవిధానంలో మల్లా ఆహార్యు తగ్గ లేందుకు? ఎందుకు పండులు ప్రత్యేకంగా పంటింట్లోనే తిండి తినాలి? విశ్రాంతికోసం, పండులు పెద్ద హాలు పెండుకు ప్రత్యేకంగా వాడుకోవాలి? మేగా పశువులమీద ఎందుకు నిద్రించాలి? పంచకల్యాణికి యేగొడవా అక్కలేదు. "గునపం ఏదీ చేసినా బిచ్చే" అని మనస్సుని సమాధాన పరచుకుంది. కాని జాకీ సప్తవిధాలూ వ్రాసిన, గొడవగ్గరకల్ల తల్పాలు వాడకూడదన్న సూక్తి చదవడం మొదలుపెట్టి అర్థంకాక, విన్నాణ్ణిపలిచి కొంచెం చదివిపెట్టుకుంది.

"ఏవ్వాడూ, నాగ్గో విధి చదువు కొంచెం,

ఏజంతువు పక్కమీద పడుకోకూడదనేకనుక—నాని అగ్గం?"

కట్టించిద సిచ్చాడు ఒక్కొక్క అక్షరం కూడవలెన్నుని "గుప్పేమెనుకుని పక్కలమీద ఏజంతువు పడుకోకూడదు" అని వ్రాసి వుంది" అని చదివి చెప్పింది. దుప్పట్లు వేసుకుని పడుకోకూడదు. అనే విషయం నాలుగో విధిలో మొదట వ్రాసింది లేదీ జాకీకి జ్ఞాపకం లేదు. కాని అప్పుడు చూస్తే, దుప్పట్లు ఉన్న పక్కలమీద పడుకోకూడదు అని వ్రాసివుంది. జాకీ, సిచ్చాడూ అక్కడ నిలబడి ఆలోచిస్తుండగా, పెండు కుక్కలని నం చేసుకుని సడిచిపోతూన్న రాడీ, వాటిని చూసి—

"జాకీ! ఏమిటి ఆలోచిస్తున్నావు? దివాణంభవనంలో, మేమంతా పశువులమీద పడుకుంటూన్న సంగతి విన్నేంటావు. ఎందుకు పశువులమీద పడుకోకూడదనా? ఎటువంటి నిషేధం కాదుగా? పక్కలంటే యేమిటి? పడుకునే చోటన్నమాట! ఇంత గడ్డి పరుచుకు పడుకుంటే, అదిపక్క. మనం నిషేధించిందల్లా మానవులు వాడుకునే దుప్పట్లు పండులన్నీ, మెదడుతో పనిచేసి ఎంతెంత కట్టవడుతున్నాయో, మీ కందరికీ తెలుసునూ! పండులకామాత్రం ముఖం లేకపోతే పనిచేయలేవు. ఐనా, మల్లారత్తియ్య ఈ దివాణంలో ఆడుగుపెట్టడం మీ కిష్టంలేదుగానీ"

పండులు, పక్కలమీద పడుకోడానికి జంతువులన్నీ అంగీకరించాయి. కొద్ది దినాల తర్వాత అన్ని జంతువులకంటే పండులు వుదయంపూట ఒక గంట ఆలస్యంగా లేస్తాయని గునపం తెలియపరచింది. అందుకూ జంతువులు సమ్మతించాయి.

ఆకు రాలుకాలం రాగానే జంతువులన్నీ పనిచేసి అలసిపోయాయి. ఐనా ముఖంగా జీవితం సాగిస్తున్నాయి. ఒక గడ్డిమేటి, కొంతపంటా అమ్మివేయడం చూలాన తిండికి కొంత కొరత కల్గినప్పటికీ, గాలిమర ఒకటి తయారవుతుందనే ఆనందంలో, జంతువులు కట్టవడాలను మరిచిపోయాయి. గాలిమర కట్టడం పూర్తయింది.

అంతలోకే వర్షాకాలం వచ్చింది. గాలిమర కట్టడం ఆగిపోయింది. ఒక రోజు రాత్రి ప్రళయంతో తుపానొలిచి దివాణం భవనాన్ని కదిల్చి వేసింది. భావ్యపుకొట్టు కప్పు మీద పెండులు ఎగిరిపోయాయి. కోడిపెట్టలన్నీ ఏవో పీచుకల గన్నట్లు లేచి అతే కూయడం మొదలెట్టాయి. పశువుల దివాణం పతాక నెసర వేసిన స్తంభం నేలమీదికి ఒరగడం, పశువుల సావిడిదగ్గరన్న బాదం చెట్టు వేళ్లతో సహా సహావేకలించుకు నేలమీద పడ్డంచూసి జంతువులన్నీ ఆశ్చర్యపోయాయి. అన్ని జంతువుల చూపులూ గాలిమరవైపు మల్లాయి. అన్ని ఒక్కసారిగా "మొయ్యో"మని ఏడ్చాయి. గాలిమరమట్టిలో కలిసిపోయింది, ఒళ్లు చూసానం చేసుకుని సంవత్సరమంతా కట్టవడ ఫలమంతా బూడిదలో పోసిన పన్నీరైంది. కూలిపోయిన గాలిమరచూసి జంతువులు, మాట్లాడలేక నిశ్చేష్టతతో, నిలబడి పోయాయి. గునపం తోక మడుచుకుని, కాదామరత్తిన్న అటూ, ఇటూ తిరిగి, ఏవో మనస్సుకు తట్టినట్లు, ఆగి.

"నేస్తాలూ! దీని కంటికి కారణం ఎవరో తెలుసా? రాత్రిపూటవచ్చి గాలిమర నేలపాలు చేసి పారిపోయిన శత్రు తనకో తెలుసా? కన్నయ్య! కన్నయ్య! అజే ఇంత పనిచేస్తే! తనని తన్ని తిరిమివేశామని, మనమీద ఈ

(19 వ పేజీ చూడుడు)

నెరసిన వెంట్రుకల ఔషధము

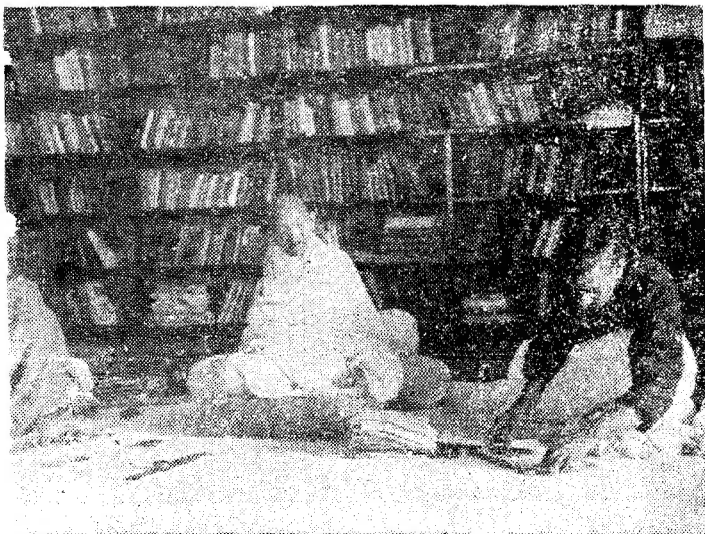
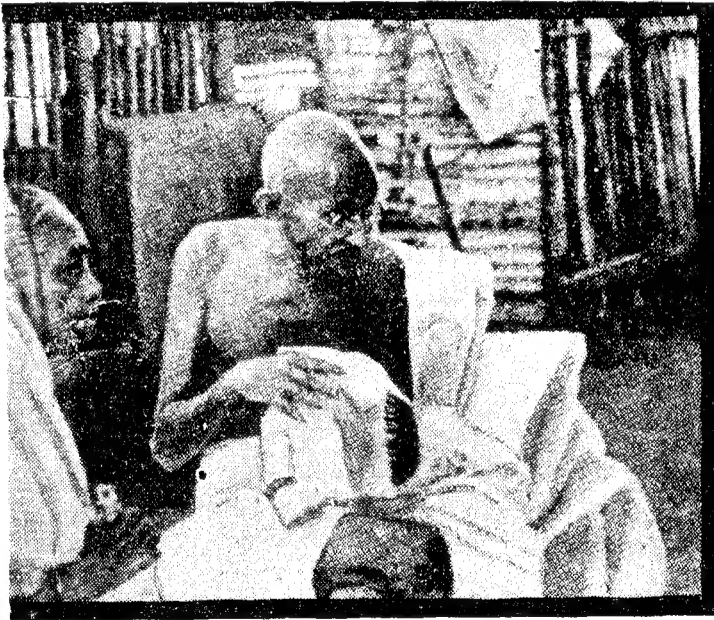
గుగు ఘాయ నక్కరలేదు. ఆయుర్వేద చికిత్స. తెల్లని రంగును మార్చి కాళ్ళక ముగా వెంట్రుకలకు నలుపు నిచ్చును. గుణం కానిదో. డబ్బు వాపసు చేయబడును. తెలుపు కొంపపై యుండిన రూ 2-8-0. మ ర్య రక మై యుండిన రూ 3-8-0. పూర్తిగా యుండిన రూ 5-0-0. గమనింపు:- ఇది మెదడుకు కంటికి మంచి పోషణ నిచ్చు ఔషధము.

Shri Chandra Kanta Pharmacy
No. (127) P.O. Rajdhanavar (Hazari Bagh)

★
మ
హా
త్మ
ని
ది
న
చ
ర్య
★

24 గంటలు తీరిక కుదరని దినచర్యలో మహాత్ముని జీవితం గడిచింది. గీతావతనము, సూత్రయజ్ఞము, నిత్య ప్రార్థనసమావేశాలలో ఉపదేశబోధ, వ్యాసరచన, ఉత్తరాలకు సరియైన సలహాలతో ప్రత్యుత్తరాలు రాయడం, తీర్థయాత్రగా తిన్న ఒకరోకరే చూడవస్తూన్న జనానికి ఆశాభంగం కల్పించకుండా సంప్రదింపులు, అనేక అత్యవసర రాజకీయాలలో సలహాదారుగా తన కుటీరించుచే సలహాలు నడపటం, ఇలా దినమంతా ఊపిరాడని పనితో క్షిరపి బోయిపోవడం.

గవ్వవారితో గుసగుసలు-2. చక్రవర్తులు:

శ్రీ కృష్ణుడు

కి॥ శే॥ వారణాసి శ్రీనివాసరావు

[ద్వారకానగరంలో సముద్రతీరాన గూర్చుని ధ్యానిస్తూన్న నాకు దర్శనమిచ్చి]

శ్రీకృష్ణుడు: ఏమిటోయ్ నాదావాడి? నేను: శ్రీకృష్ణభగవాన్, నమో నమః (పాష్టంకపద్యం).

శ్రీ: (తెమ్మని చేత్తో నైక చేస్తూ నీ తపాసింది యదవ శ్రీకృష్ణుడేతే యీ శ్రీకృష్ణభగవాన్ నుమో నమః యేమిటి? (తాము కూర్చుంటూ, నన్ను కూర్చోమని నైక చేస్తారు)

శ్రీ: తమరు శ్రీనిధిమూర్తి అవతారమని.

శ్రీ: అవతారమేం కర్మం? శ్రీనిధిమే అన్నావు కావ! అట్లానే యదవశ్రీకృష్ణుడేమిటి?

శ్రీ: తమరు యదవులు గారూ?

శ్రీ: ఓ.

శ్రీ: యదవులు క్షత్రియులేనాండి?

శ్రీ: కాదం దెవరు?

శ్రీ: కొందరవంటూరుగా?

శ్రీ: ఎవరో మదించిన క్షత్రియుడెన్నడో కచ్చతోటంటే, దాన్నే పట్టుకున్నాడు మీరంతా! బ్రాహ్మణుడెవడైనా శుదాకోసం చెప్పలు కుట్టనం నేర్చుకుంటాడు. అంతమాత్రంచా తతడు బ్రాహ్మణుడు కాకపోతాడా? మా పూర్వులకు సరదాతోనో, అతే గర్వంతర మయ్యో ఆలమందల పాలన మీద బద్ధి పుట్టింది. అంతమాత్రంచాత వాండ్లంతా స్వచ్ఛమైన గోపాలకు లయ్యారా? అంతా రేలాలంటే రాజ్యా లుండొద్దా? ఉంటే వాట్ని సంపాదించి నిలకెట్టుకునే శక్తిపావుర్యా లందరికీ వుండొద్దా?

శ్రీ: చిత్తం. తమ రంత శక్తిమంతులు గదా రాజ్యం సంపాదించకపోయారా?

శ్రీ: ఎందుకోయ్ రాజ్యం? ఆదోక గొప్పటోయ్! ఉగ్రసేనమహారాజుగార్ని కూర్చోతెట్టి చక్రం నడిపాం. రాజ్యం లాకపోయినా లోకమంతా మారే నన్నంత తంతు మావెంటబడ్డదిగా?

శ్రీ: ఓ! నిజమే. కానీండి, అంత మహాకార్య మెక్కడా, చిన్నతనంలో ఆ చితిపి... (అనుత)

శ్రీ: ఆ, అదురు, చెప్పనే చెప్పింది దేవి—

నాడు మనస్సుకు తట్టిన వడుగుతాడు, జోటి కొచ్చిం దంటాటదతి. అదురు-ఆ మహాకార్య మెక్కడా, మీ చిన్నతనంలో నా చితిపి పను తెక్కడా? అనికామా? చితి పు నేమిటి?

శ్రీ: శ్రీకృష్ణుల లని శేమంత అమకు నేమి?

శ్రీ: చితిపు న్నంటావ్, శ్రీమశ్శీ తిల లంటా శేమిటోయ్?

శ్రీ: తమరు చేస్తే తిల తెనాయ్; మీం శేస్తే చితిపుస్తే నాయ్. ఇత్తే యది గనాని అన్నా.

శ్రీ: (చిరునవ్వుతో) మొత్తానికీ-మన స్సులోనున్న భారాన్ని భరించగల్గడానికి తగిన శేదో వుండొద్దూ! మహాభారతపదం కోసమే ఆటలు పాటలు వీర్పడ్డాయ్. అందరికీ వాటితో దగ్గ కాంతికాంతులు సమకూర్చే మా కా తీలతో చేశారేదీ.

శ్రీ: చిత్తం. తమ రం రెల్లరి చేస్తూంటే ఊళ్లోవాండ్లంతా యెల్లా గూరుకునే వాండ్లండి?

శ్రీ: ఊళ్లోకాళ్ళేవోయ్! వాండ్లంతా మా వాండ్లగా. అందులో రాజబంధువని కొంతా, అందలోకి అన్నిటో మెరుగ్గా తుండే వాళ్ళమనీ కొంతా ఓర్పుకునే వాండ్లు. మేమే మల్లరి చేసినా దాల్తో నేదో అంద ముండేదిగా?

శ్రీ: చిత్తం. పదహారువేలమంది గోపిక లేమిటండి? వాండ్లకు పెళ్ళికు నేరంటాలు లేనండి?

శ్రీ: (చిరునవ్వుతో) ఎందుకో యట్లాటి ప్రశ్నలూ? ఎవర్నినరించేనా కొన్ని ఆటే తరచునూడదు. పెండ్లి నేరంటాలు లాకేం? అదంతానూడా ఏ చిన్నతనంలోనో శ్రేష్టతలో జరిగిన విషయం.

శ్రీ: దాన్నేదో పెద్దగా తెప్పమంటారు. దానికోసం నారదుణ్ణే దిండుకొచ్చారు. ఇంకా, ఇంకా...

శ్రీ: (నన్నాగమని చేత్తో నైక చేస్తూ) దాన్నినరించి, అట్లాటివాటినినరించి మే మెక్కడ హుట చేస్తాం విను. ప్రపంచంలో గొంద రందరికీ సాధ్యంగాని మహాకార్యాలు కొన్ని చేస్తారు. అట్లాటివి చేసారుకాబట్టి వాళ్ళు దేవుణ్ణే యుండా లనే అనుమానం సామాన్యులకు గలుగుతుంది. ఇది సహజం. అదో లోకంటే, యిదో పులి అనడంనూడా సహజమే. కొంతకాలం బాయ్యేవరకు అట్లాటి కార్యాలు

సమర్థించినవా. డిట్లాటివి మటుకు చేయలేరా అని వారు చేసినవాటికంటే కష్టకార్యాల్ని నూడా వారే చేసారని వారి కంటగడ్డారు. ఇంకా కొంతకాలం బోయేటప్పటికి వాండ్లు స్వప్నంగా దేవుణ్ణేనని నమ్మి వాండ్లకు పూజా పురస్కారా లేర్పాటై, వాండ్లు దేవుణ్ణే జిజ్ఞాసారు. ఆ అవస్థ మాకూ బట్టి మాచుట్టూ ఒక పురాణంనూడా బంజుల్లేరింది. దీనికంతా కారణం. మేం మాకాలంలో నితర్ల నేమిట చేయలేని కొన్ని మహాకార్యాలు నిత్యసాంఘికం.

శ్రీ: అంతేగాని, అవతారవిషయం వట్టి దమ్మాయా?

శ్రీ: మళ్ళీ మొదటి కొస్తామా?

శ్రీ: అయితే, తమరు చేసిన విత్తర్లు చేయ లాకపోవడమేం?

శ్రీ: దానికి వారి ప్రయత్నలోపమే, మా ప్రతిభా విశేషమే, రెండూనో కారణమై యుండాతి.

శ్రీ: ఎట్లా బహుమనేది? నైంధవన ధేట్లా జరిగిందండి?

శ్రీ: నీ వాప్సకోమంటే మునిగిపోయిందా? నైంధవనధవంటి విచిత్రాలున్నురించి చిప్పితి చేస్తాంగా. దాల్తో మా ఘనతను ప్రకటించ నెంచారే గాని అర్థమిది ధనవ్యధావ్యకులత నేవారైతేనా గొరవించారా? పాపం, మా స్నేహంపల్ల అతి గొప్పతనం లెగిపోయింది!

శ్రీ: ఆ దేవిటండి! ఆయనే తమర్ని దేవుడని పూజిస్తే?

శ్రీ: దానికి ఇంకా కిచ్చిందే సమాధానం. మమ్మల్ని పోషిపోష దేవు క్లన్నవాండ్లు లోకాన్నే మమ్మల్ని పూజించేట్టు చేస్తే ఇక అర్థమణ్ణేనా చేయించకలాకపోయింది.

శ్రీ: చిత్తం. తర్వాత, తమకాలంలో రాజకోకం, ప్రజా యెట్లా గుండేవారండి?

శ్రీ: దేకో సుఖిత్తుమైంది కాబట్టి పాడి పంటకూ లోపముండేది కాదు. దారిద్ర్య మనేది యెక్కడో తప్ప వుండేది కాదు. దేశ్ న్నిందా చిల్లరాజ్యా లనేక మేర్పడ్డాయ్. రాజులంతా విశ్వరూపంకులై మదించి పోయి నారు. ఒకరిమాటాకిరికి, ఒకరంటే ఒకరికి గిట్టేది కాదు. ప్రతివాడూ తనంతవాడింకొక శ్రేష్టమకునేవాడు. దానికి మంచివాడెవడో సామ్రాజ్య. కట్టి అందర్ని ఆదపుచేయడమే ముందు. ఆ మహాకార్యం రాజమాయయాగం నేర పాండవులచేత చేయించాం. వాళ్ళకూ కొర తులకా తన్ను విరోధంతో ఎర్పడ్డ పాండవ సామ్రాజ్యం చివరెక్కలేదు. అన్నిటిలోనూ బది కొరతలకు సంక్రమించింది. దుర్యోధనుడు పాపం, బాగానే పాటించాడుగాని, పాండవా జ్ఞాతపాపానంతరం వచ్చిన యుద్ధంపల్ల అంతా మొదటి కొచ్చింది. పాండవవిజయ మైంతర్వాత ఆక్రమేధయాగంపేర మళ్ళీ పాండవదిగ్విజయం, సామ్రాజ్యనిర్మాణం జేయించాం.

ఇక రాజాచారాల్లో పూర్వ సాంప్రదాయం నశిస్తుందా అన్న భయ మేనేది మావంటి

వాండ్లకు. రాజ్యాలు ప్రజలకోసం, వాడే సాఖ్యాన్ని పాలించడంకోస మేర్పడ్డాం. పూర్వ లవకునే నీతి చాలావరకు మానేపోయి, ప్రభువులకోసం వారి దుర్గవనిర్వాహకంకోస మేర్పడ్డాయా అనుపించే దుసితి కంక్షగట్టినట్లు కనపించడ మారం మైంది. కంసుడు, జరా సంధుడు, శిశుపాలుడు, దుక్కి అట్లాటివాండ్ల రాజ్యాల్లో నది స్వప్నంగా గనపించేది. రాజాలు మహాపాతకా లేయదానిట్లాడా జంకని దుష్కలం దాపురించింది. పోనీ, అందలోకి కురువంశంవారు పెద్దలు కదా, వాండ్ల ద్వారా సర్వం సమిరింపిస్తామా అనుకుంటే ఆ వాంఛా యీవేరే యోగ్యత కనబడ్డా. వాండ్లలో దుర్యోధనాదు లితిదుష్టస్వభావు లయ్యారు. ఒక్కటి చూడూ, జాదా లాదోచ్చు, కులకాంతను కొలువు కీర్తి అట్లా నెన్నడైనా యెవరైనా చేసారా? దానికి ప్రతిగా భీముడు అభర్మగదా యుద్ధ మనకోమందా, రాక్షసకార్య మనకో మందా తొడలు విరగ్గడ్డానని, కొమ్మ చీల్చి రక్తం దాగుతానని ఘోరప్రతిజ్ఞలు పట్టి వాట్ని వెరచేర్చుకుదా! ఇక ప్రజ లన్నావ్. రాజుల ఘోరాలయిందా ప్రజల దుష్టత్వం నెరిపాటి నని దాన్నినరించి చెప్పమన్నావ్! యథారాజా రథాప్రజా గదా. వాండ్లు ప్రభువులు చూచి ఆమాత్రం నేర్చుకోకపోతారా? మొత్తానికి పండంటి కావరం పాడొడానికి నిద మైన్లు ప్రపంచంలో కంతా అదర్శప్రాయ మైన కర్మభూమి వ్రేలుపెట్టి చూపించుకునే దుసితికి వచ్చింది.

శ్రీ: భీష్ముడంటినా దుండగానే?

శ్రీ: ఎన్నిమాట్లు లెక్కచెట్టినా ఆయ కొక్కజేనా? ఆయనమటుకు అనగూడడు గాని—తన వైరు, తన పచ్చే చూచుకున్నాడు గాని, పదిమందిమంచి యే మాలోచించాడు? పల్లెపడుచుమీద మనస్సుబడ్డ తండ్రిని సంకోష్ట చెట్టడానికి రాజ్యత్యాగం, వివాహత్యాగం జేసాడు. వంశం పోకుండుని సత్కరణ లేదో తిప్పలు పడి నిలకెట్టే ధృతరాష్ట్రపాండురాజులు పుట్టిరి. పాండురాజుకు కాపం వచ్చేటప్పటికి దుం లేదో తిప్పలుపడి ధృతరాష్ట్రాడి కన్నీ కుక్కమాతిపించెలే. రెండు, సంతుంతు తగాదాలు పెరిగి కొరవడుస్వభావం స్వప్నంగా కక బడ్డప్పడైనా, మీకేం పాడ్యేకాల మొచ్చింది, మీకీ తగాదా లేమిటి? ఇది రాజకుటుంబా,

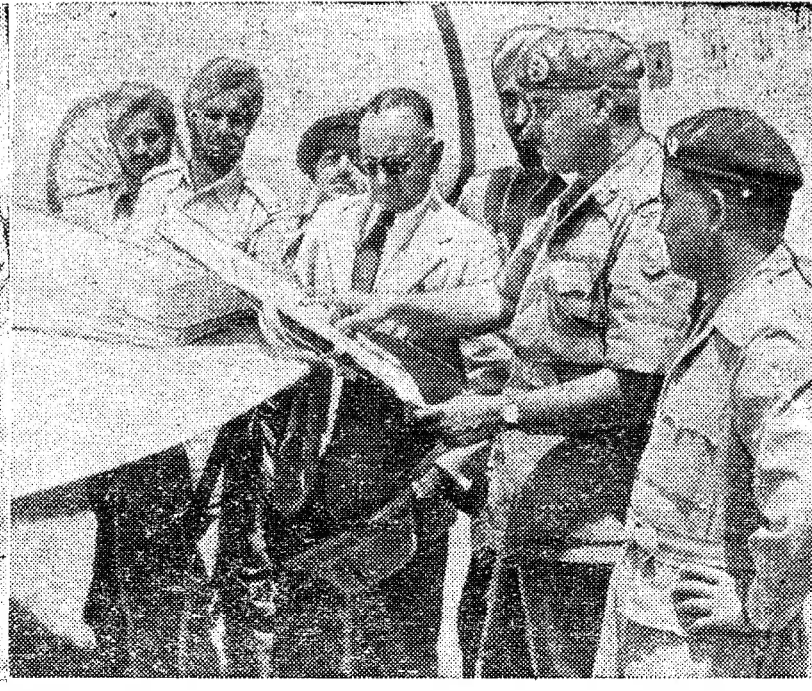
(15 వ పేజీ చూడడు)

నెరనిన వెంధ్రుకలు

రంగునూనకర్కరేడు. ఆయుర్వేదవిశ్వ తెల్లనిరంగును మార్చి కళ్యాణముగా వెంధ్రు కంకు నలపునిచ్చును గుణం కావిదో ధన్యు వాపనుచేయబడును. తెలుపు కొంచెమైయుండిన దూ-2-8-0 మధ్యరకమై యుండిన దూ-3-8-0 పూర్తిగాయుండిన దూ-5-0-0.

గమనింపు:—ఇది మెదడుకు కంటికి మంచి పోషణ నిచ్చు ఔషధము.

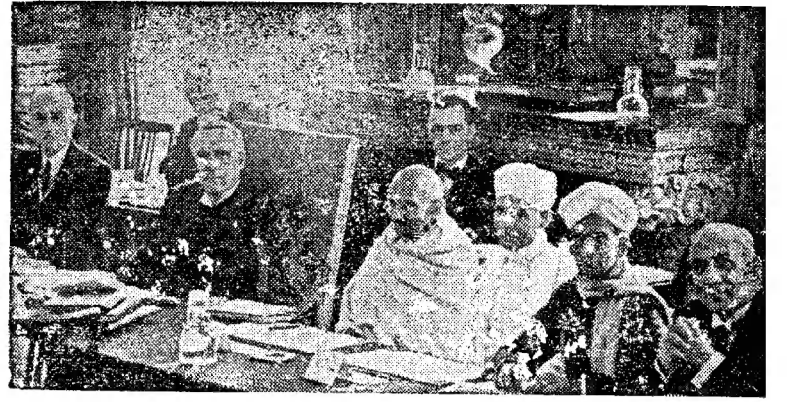
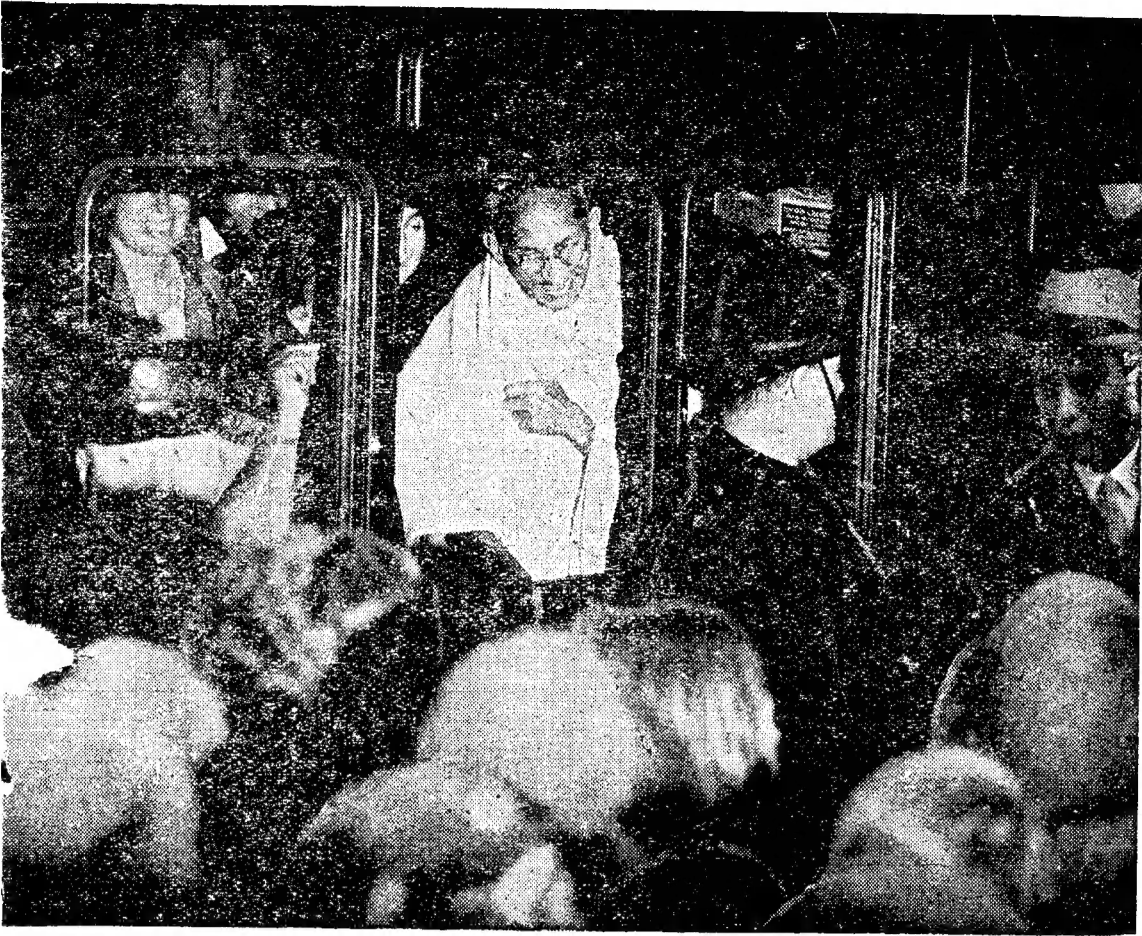
Viswakalyan Oushadhalaya, 99, Premchand Baral St., Calcutta.

భారత సేనలు హైదరాబాద్ వెళ్లిన తక్షణముతీసిన చాయాచిత్రము. మధ్య కే.ఎమ్. మున్షీ వారికి ఎడమవైపున స్వామి రామానందతీర్థ, కుడివైపున మేజర్ జనరల్ చౌదరి కలరు.

బేరంగాబాద్ విమానాశ్రయమును వశపరచుకొనిన వెంటనే మేజర్ జనరల్ బ్రౌన్ తన సహచరులతో సంప్రతించుట.

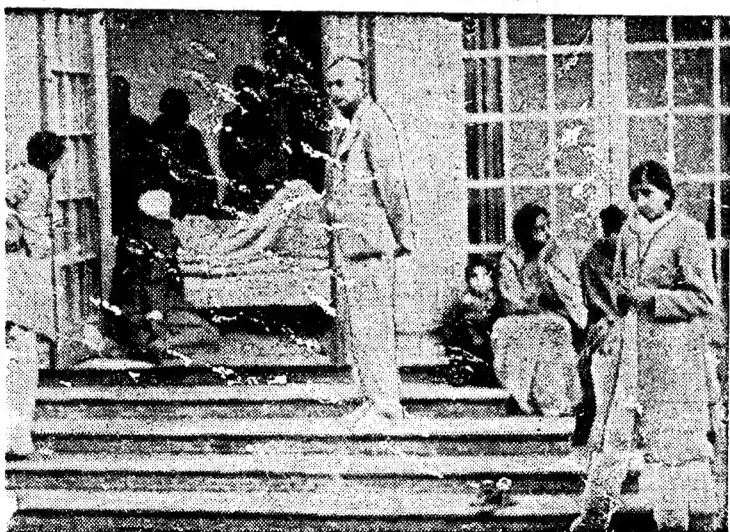
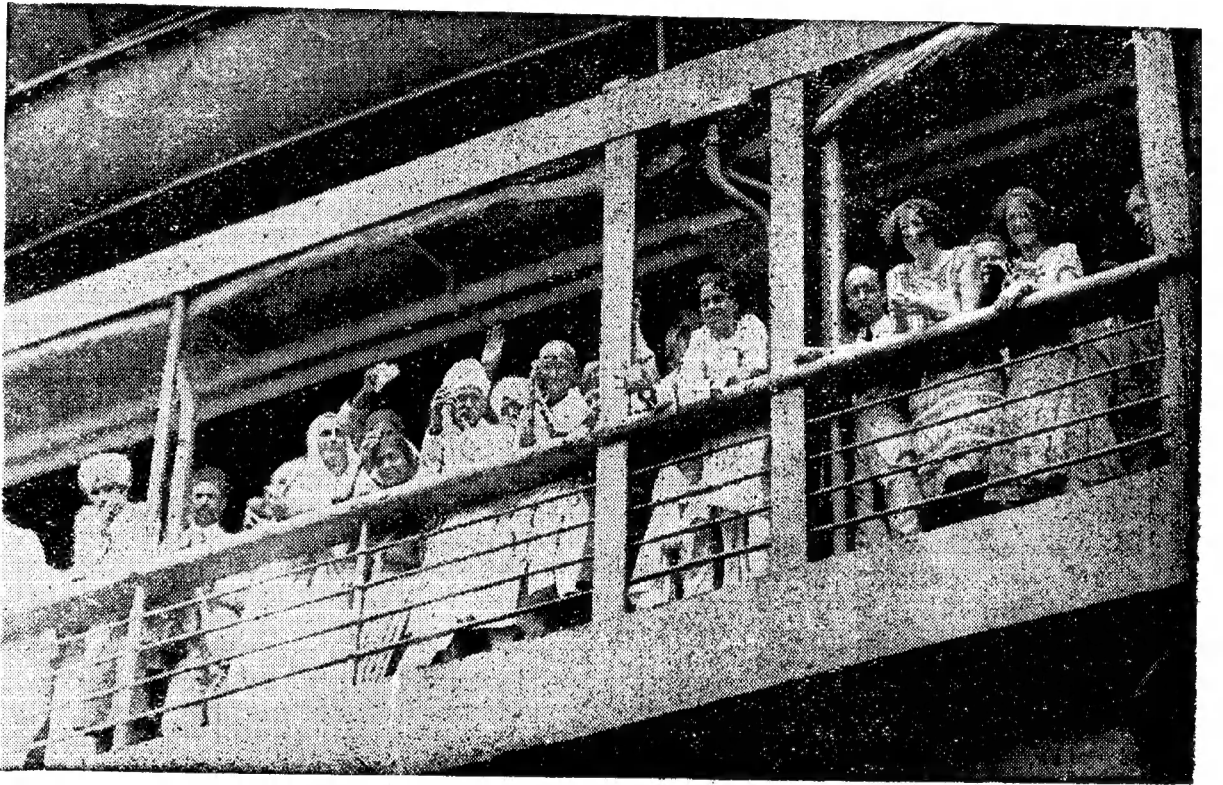
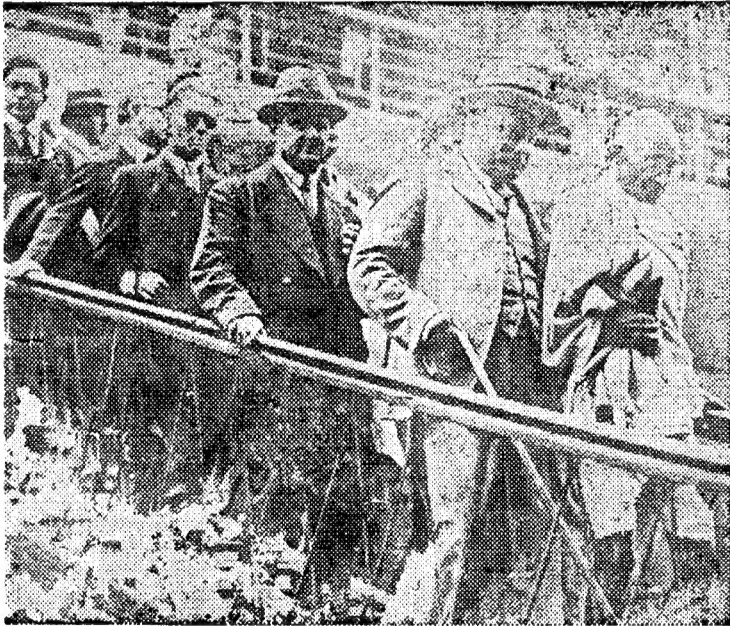

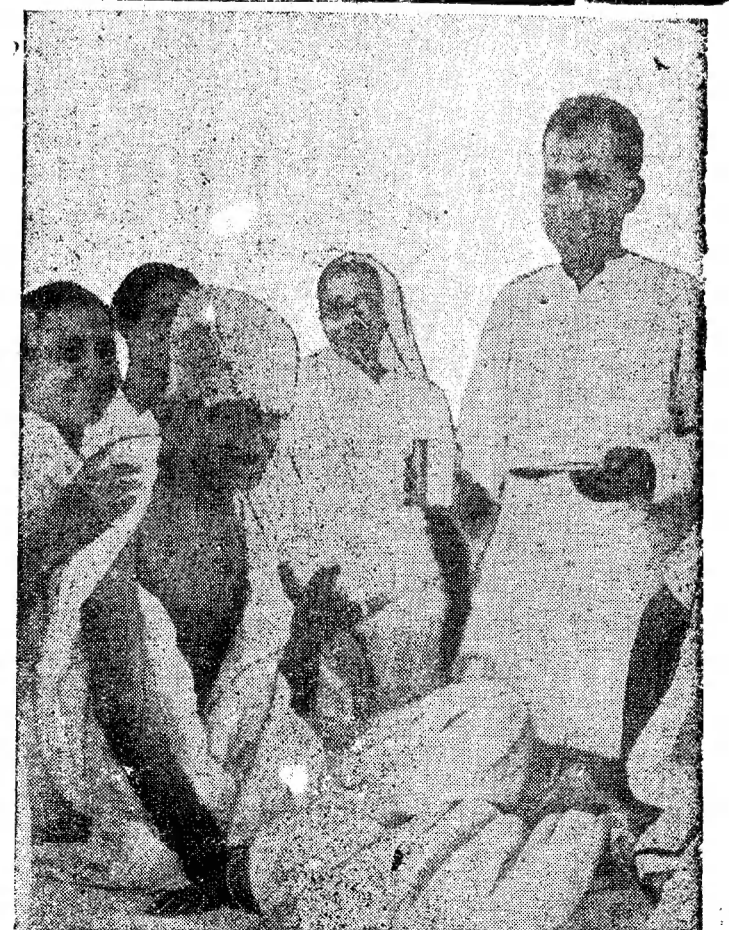
జ.వి.త.చి.త్ర.లు

కాండులేబిలు సమావేశానికి
మహాత్ముడు లండన్ వెళ్ళినప్పటి చిత్రాలు.

ఉపవాస సమయాలలో
గాంధీజీ

గాంధీజీ జీవితచిత్రాలు

ఆంధ్రదేశసంచారలో గాంధీజీ ఖమ్మంమెట్టు వచ్చినప్పటి చిత్రం

“ఆంధ్రులు-నాగులు”

శ్రీ పోతుకూచి సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి

ఆంధ్ర చరిత్రకు నాగవంశీయుల వృత్తాంతము చాల ఉపయోగకారి. నాగులనగా సర్వముననే అభిప్రాయమును పోల్చుకొనినచో పురాణేతిహాసములు బాగుగా తోడ్పడగలవు. ఢిల్లీ ప్రాంతమున నొకానొకప్పుడు ఖండవన మండేడిది. దీనిని అగ్నిదహించినాడు. దీనితో నాగులు చాలమంది నశించినారు. అనగా ఢిల్లీ ప్రాంత మెకనాగు నాగపాలనలోనిది. మణి పురాణమున చిత్రవాహనని కుమార్తెయగు చిత్రాంగదం వివాహమాడిన ఆంధ్రుడు ఉలూపిని వివాహమాడినాడు. ఉలూపికి ఇరావతియు, చిత్రాంగదకు బభ్రువాహనడు జన్మించినారు. పాండవుల కీ వివాహముతో నాగవంశీయుల బాంధవ్యము దాపురించినది. ఆర్యజాతుల వివాహవిధుల గమనించితేమీని, వారు అనార్య స్త్రీలను చేపట్ట నిషేధించినారని తేలగలదు. అనగా నాగకన్యలు ఆనార్యులకారని సిద్ధాంతము. కావుననే నాగులు సహితము కశ్యప ప్రజాపతి సంతానముగనే పుట్టినది. ఖండవనమునకు ధర్మమాయన్నట్లు పరీక్షిత్ తత్వమున చేతిలో నశించినాడు. అనగా నాగవంశీయుని చేతిలో మరణించినాడు. తన్నాగవంశీయులను కత్తిగట్టిన జనమే జయునిబారింకి నాగుల రక్షించినవాడు అన్నీ కుడు. కొరవులపు ఆంధ్రులు మహాభారత యుద్ధమున బాగాడి రని యిచ్చట జ్ఞప్తియందుకొనుట మంచిది.

పురాణములోని నాగులు చాలకాలము పాలించినట్లు కన్పించుచున్నది. శి. నాగులలో నారవనాను అతాతశత్రుని కాలమున బుగ్గుడు జన్మించినాడు. అనగా చాలకాలము నాగులు మగధనేలినారు. సింహళమున గుండ నాగులు పాలించినట్లున్నది. సింహళనాగులను బుగ్గుడు తన మతములోనికి తీర్చుకొనినాడు. ఆశ్రమ స్వీకారమైన బశంట్లకు బుగ్గుడు నాగదీప్యమున కేగినాడు. ఆదీప్య విస్తీర్ణము విరువందల యోజనములు. దాని రాజకాలమున మహాద్రుడు. కందమాదన ముగిరిప్రాంతము నేలెడి నాగ రాజు నీతని సోదరి పెండ్లాడినది. వజ్రసింహాస

నమునకై ఆమెపుత్రుడీ మహాద్రునితో యుద్ధముగావించినాడు. ఈ తగవు దీర్చబోయిన బుగ్గుడు కాసింహాసన మొనగబడినది. దానితో నేను బడికోట్ల నాగులు బాధులైనారు. శ్రీమత్తెర్రావై కూడ గండవ శతాబ్దమున సింహళమున నేలరాజులలో మల్లనాగ, చండ నాగ, కుండనాగ, శ్రీనాగ అనవారు కన్పించుచున్నారు. సింహళముదాకా నాగరాజ్యమున్నదని తేలుచున్నది. చోళరాజుకడు నాగకన్యను వివాహమాడి నట్లు శిలపై పుది హారమును తమిళకావ్యమునగలదు. వీరు కావేరి పట్టణమున నివసించుచు, దానిని తమ ముఖ్యనగరముగా చేసికొనినారు. తమిళదేశము నేలిన మరలలు, అయినారులు, బలియారులు, అజనలారులు, పరదవారులు మొదలగువారు నాగవంశీయులు. సముద్రసపురొక గణపతినాగుని జయించినాడు. పరునొకండవ శతాబ్దపు మహాబలిపురపు శాసనమున నాగనాయకుల సంతకములు కలవు. మైగా దర్మినేలిన రాజులు నాగవంశీయులమని ప్రికొన్నారు. నాగదేశము ఆంధ్రదేశమే కాని, వేరుకాదు. సయామ్, సింహళములలోని బాధగాళులలో ఆంధ్రదేశము నాగులదేశమని కలదు. బుగ్గుని బొమికలపై వ్రేసి తీసికొని నాగులు తమదేశమున 'మండీరిక' కు వ్రేల్చినారు. గోదావరీనది లోనికి ప్రవహించు ఉపనదులలో 'మండీర' గొకటి. ఈ మండీరదేశము కళింగముఖ్యనగరమున దింతపురమునకు దక్షిణమున నున్నది. ఈ బొమికలకు వజ్రాలదిన్నెవద్ద స్తూపమును కట్టినారు. ఇది ధర్మణి కోటకు ఉత్తరమున గలదు. మహావంశము ప్రకారమిది శ్రీ. పూ. 150 లోనూ, సయాంగాళల ప్రకారము శ్రీ. ప. నాలుగవ శతాబ్దమున జరిగినది. ఈ విషయము అమరావతి స్తూపముపై చిత్రించబడినది. బుగ్గుని బొమికలు తీసికొని పడవనంచి తీరమున కిరుగు పచ్చుచుండగా, ఒక నాగరాజు వీరికి స్వాగత మొసగుచున్నట్లు చిత్రమున్నది. మనదేశము నాగులు ఆంధ్రమని, బాధులు మండీరమని, వజ్రహూమియని, ఆనాగులు నాగదేశమని వ్యవహరించి

నారు. ఆంధ్రుల సామంతరాజ్యమును సింహళము రత్నదీప్యమని, నాగదీప్యమని పిలువబడినది. ఆంధ్రులే నాగులు. ఆంధ్రులు వస్తుతః ఆర్యులే యగుటచే ఆర్యుల ఆచారములను వాగు మరచి పోలేదు. మేమేది మృగకోమములతో వ్యాపారముచేయుట, పై బొడలను క్రింది బొడలు పన్నులు కలిగిన జంతువులనే విక్రయించుట, బెల్లపు సారాయిమాత్రమే త్రాగుట, ఆయుధ వ్యాపారమే చేయుట, నావికశాఖ నభివృద్ధి చేయుట—అను జాతీయతాపాల ఆచారములు నిలిచిపోయినవి. కాని ఆంధ్రులు ఆర్యమతమున ప్రవేశపెట్ట బడినవారితో కలసి భుజించుచు వచ్చిరి. భార్యతో కూడ కలసి తినిపెట్టారు. చల్లీలన్నమును తినుట మరొక విశేషము. మాకులసతా పరిణయము వీరి ఆచారమే. బోధాయనాదులు అతాస్త్రియసంతానమునకుకూడా ఆస్తిలోభాగ మొసంగగా, ఆంధ్రులను నాపద్మయుడు దీనిని నిషేధించినాడు. అంతేగాక శ్లోకపుత్రునకు తక్కినవారికంటె యెక్కువభాగ మియ్యరాదని శాసించినాడు. నియోగము సంగీకరించలేదు. సంకరసంతానమునకు తావు లేకుండా చేసినాడు. అనగా ఆర్యసంస్కృతిగల ఆంధ్రులలో ధర్మశాసనము ముందంజవేసినది. ఈ నాగులను ఆంధ్రులలో ప్రధాన విభాగముడు నాగాగ్రుడు. "ష-యెన్-తో-క్యా" (Sh-ye-n-toh-kia) అను నటుకంటి "సా-తో-ఫా-చా-న" (So-to-pho-bau-na) రాజు నాగాగ్రుని పోషించి ఇట్టింగ్ చెప్పచున్నాడు. నాగాగ్రుని సుహృద్భిరు సంస్కృతభాషాంతరీకరణము గావించిన గుణవర్మ అతనిని శ్యాంభోక్తిగా అనినాడు. టిబెట్ దేశపు గ్రంథములలో నితని "బై-బై" అని వ్యవహరించినారు. యావనములో చేతకు డని పిలువబడిన నాగాగ్రుని నిజనామము ఉదయసు డని తారానాథుడు చెప్పచున్నాడు. కనిష్ఠుని బాధ్యభరు వాల్లన ఆచార్యుడు నాగాగ్రు నుడు. తారానాథుని ప్రకారమితడు శ్రీ. వె. 180-220 ల మధ్యవాడు. టిబెట్ దేశపు వ్రాతల ప్రకార మితడు ద్వాపరగిరిలో నిర్వాణము నందెను. కోసలమునకు ఆగ్నేయమాల నరువది మైళ్ళ దూరమున "మొ-లా-కి-రి" అను కొండపైద "సా-తో-ఫా-చా" అను రాజు నాగాగ్రునికొరకై బాధ్యసంధూరామమును నిర్మించెనని యువాకావ్యాంగ్ చెప్పచున్నాడు. ఈ రాజు శాతవాహనుడు. ఈ పర్వతము శ్రీపర్వత మనబడు నేటి నాగాగ్రుకొండ కావలెను. ఈ శ్రీపర్వతమువద్దనే అశోకుని తన మహామాత్యుని దక్షిణదేశ ప్రతినిధిగా ఉంచి నాడు. బృహత్పితృమ రచించిన గుణాధ్యుడు నాగవంశీయుడు. ఇతడు నాగరాజుయొక్క వరమువలన జన్మించినట్లు చెప్పికొన్నాడు. శాతవాహనులు నాగులే యగుటచే అంతిమ ఆంధ్రరాజులు నాగవంశీయులని, శాతనాగులమని చెప్పికొనినారు. యుద్ధభూమిలో నన్న కొరవ పై న్యము 'అహిచ్ఛత్రము'వరకు వ్యాపించి యున్నదని భారతము (5. 19) న గలదు. కన్నింగ్ హం ప్రకారము అహిచ్ఛత్రగాథ శ్రీ. పూ. 1480 దాకా పోవుచున్నది. ద్రోణుని ఉత్తరపాంచాలమునకు ముఖ్యనగరము అహిచ్ఛత్రము, లేక అహిచ్ఛత్రము. ఈ నగరమందలి కోటను ఆదిరాజునాథుడు నిర్మించినాడని సంప్రదాయము. ఈ ఆదిరాజు నిద్రించుచుండగా నొక మహాసర్పము పడగవిప్పి ఇతనిని కాపాడుటగాంచి, ఇతడు గొప్పవాడు కాగలడని ద్రోణుడు చెప్పినాడు. ఈ కోటకు ఆదికోట అని పేరుకూడ కలదు. టాలెమీ దీనినే 'అదిపట్ర' అనినాడు. ఈ కోటవలన, ఉత్తరపాంచాలమే అహిచ్ఛత్రమని పిలువబడినది. యువాకావ్యాంగ్ అహిచ్ఛత్రదేశమును గురించి పలికినాడు. ఈ నగరమునకు వలపల నాగసర సున్నదని, దాని తీరమున అశోకనిర్మితమును స్తూపమున్నదని పలికినాడు. నాగరాజునకై నేడు దినములు బుగ్గుడి ప్రదేశమున బోధ సలిపినాడు. ఇచట దొరకిన నాణెములపై మాడు చిత్రము లున్నవి. బోధ వృక్షము, స్తూపము, సర్పవేష్టితమైన శివలింగము

ఆంధ్రదేశసంచార లో నాగో చిత్రం

ఈ నాణెములపై గలవు. వీనిపైనున్న రాజుల పేర్లన్నియు 'మిత్ర' శబ్దముతో సంతమొందుట గలదు. లింగవంశీయుల నామములు కొన్ని కావచ్చుటచేత, నాగచిత్ర ముండుటచేత, పంసులుకూడ ఆంధ్రులందరే నాగులని శిష్యులు విలుస్తది. అహిచ్ఛత్రము లేక అహిచ్ఛత్రమే పూర్వము నాగశత్రము. ఇదే నాగులను ఆంధ్రులకు, పంసులకు అదిమనివాసభూమి. నాగపూజ, శైవము వీరిలో బయలుదేరి, దేశమంతట వ్యాపించినవి. కాబట్టి ఆంధ్రులను ద్రావిడులనుగా నెంచరాదు.

సాహిత్యపు పోటీలు

శ్రీ తిక్కన విద్యానిలయము (గుంటూరు) వారిచే దసరాలలో గొప్ప పండితుల కార్యక్రమములతో జరుపబడు

శ్రీ తిక్కన జయంతి

ఉత్సవములందు పోటీలు గలవు. వివరములు కార్యదర్శినుండి పొందగలరు.

శ్రీ భాగ్య లక్ష్మి

సమన్యాసపోటీలు No. 1. పతకము (జవాబులు, ఫలితములు) పూర్తిగ సరియైనవి. 1, 2, లేక 3 తప్పించి లేవు. 4 త|| గలవి 2; 5 త|| గలవి 3; 6 త|| గలవి 6; గలవు. వీరిలో వరుసగ ఒక్కొక్కరికి రూ. 4/-; 2.8-0; 1.8-0 వొ|| ప్రోత్సాహము కొరకు బహుమానమొసంగుట నిర్ణయింపబడినది. మేనేజరు, శ్రీకాశము.

ఆంధ్రగ్రంథమాల

శ్రీ మహాముషినిఘంటినియోగ శాస్త్రము	5-0-0
గీతాబోధ-	0-4-0
ప్రార్థనగీతావళి	0-4-0
హాళికోద్ధారము-	0-4-0
మానవస్వస్యములు	0-4-0
హిందీ తెలుగు బాలశిక్ష	0-6-0
,, మొదటివాచకం 0-6-0	

కాక్స్
అన్నిదగ్గులకు అమోఘమైనది
గిరిజాక్షి, రాజమండ్రి

గనోక్స్
అన్నిసెగంకు గంటలలోగుణము
ఈశ్వరపార్వతి, రాజమండ్రి

ଉତ୍ତର : —

గాంధీజీ సి. యఫ్. ఆంధ్రాసుత్రో

Bharat Kalyan Aushadhalaya
P. O. Raniganj (Burdwan)

లాస్ట్ లిస్టింగ్స్

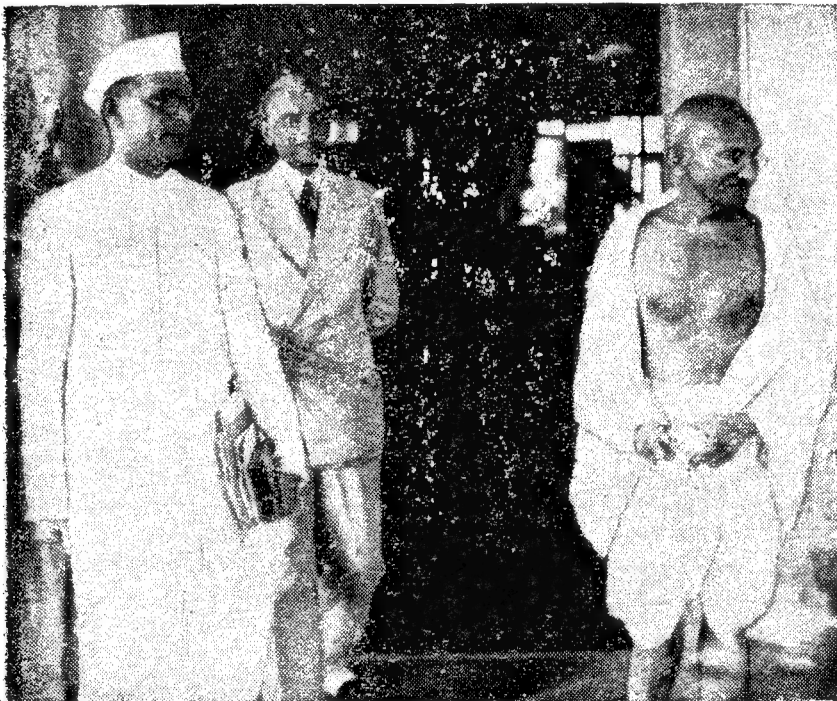
బ్రిటిష్ ప్రభుత్వము
ముస్లింలీగులతో గాంధీజీ
సామరస్యవిధానము →

మంత్రిత్రియ ప్రణాళిక సమయంలో

సిన్హా
సమావేశాలు

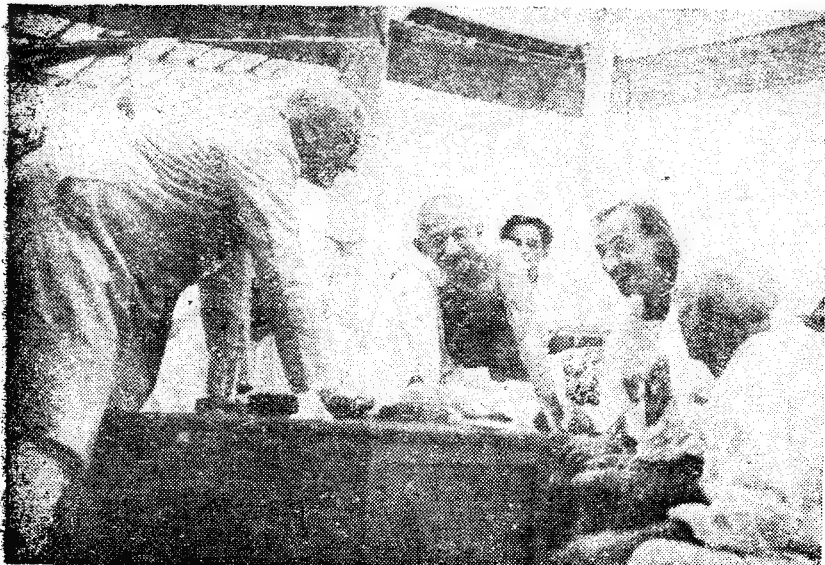

జిన్నాతో సమావేశాలు

హాంటు బౌటనులతో

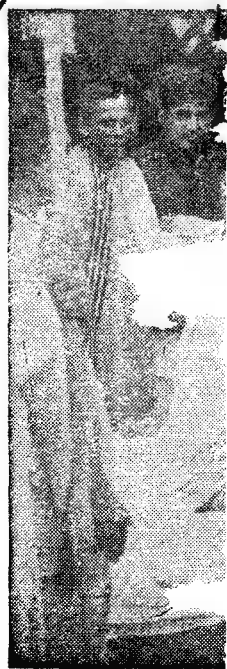
గాంధీజీ రాజకీయజీవితంలో వివిధ మహాత్ముడు సాధించిన శాంతవిజయాలు

గాంధీజీ మహాసభలో

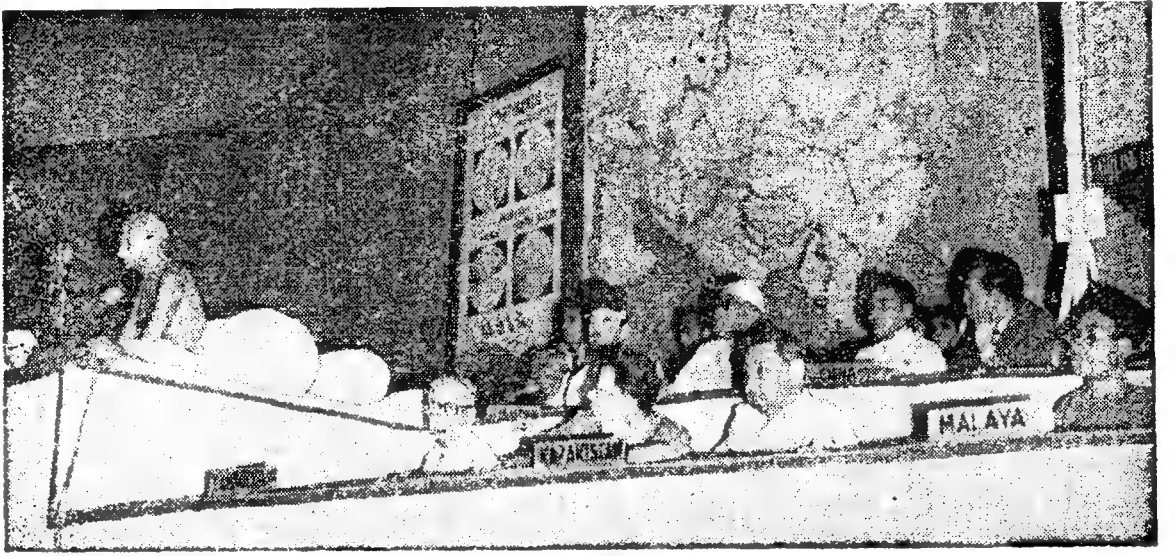
నౌకాళియాత్రా దినాలు

సమావేశ సమయంలో గాంధీజీ

ఆసియా మహాసభలో

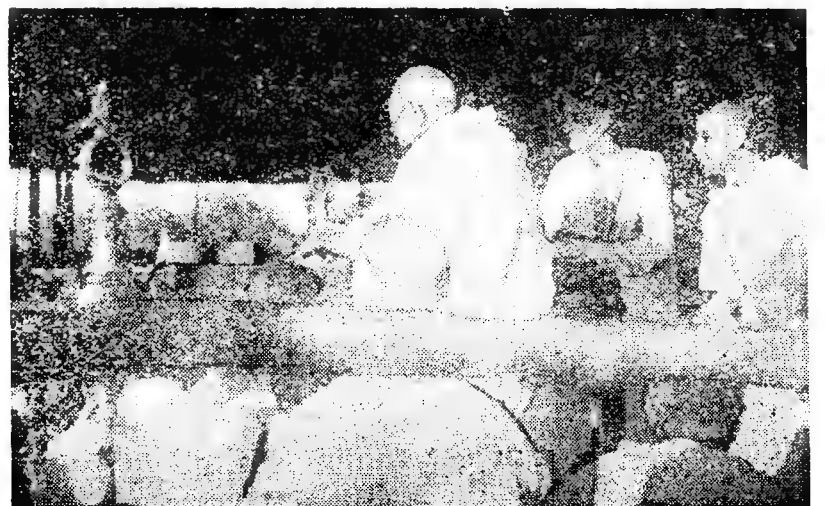

క్రిష్ణాలో సమావేశం

సత్యాగ్రహాలు
కాంగ్రెస్
మత సామరస్య యాత్రలు

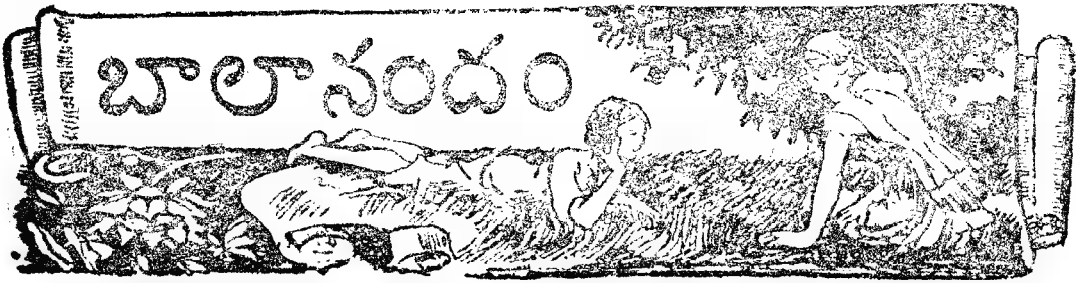
బాన్స్ వాల్ లో సత్యాగ్రహ సంతరం

కేకవర్యటనలో

మట్టాలు

బాలానందం

టోపిపిల్ల

శ్రీ సూరి సీతారామాంజనేయలు

ఓ పూజ్లో వో అమ్మాయి వుంది. ఆ అమ్మాయి కో అమ్మమ్మ వుంది. అమ్మమ్మ చాలా ముసిద్ది. కూచుంటే లేవలేదు. లేస్తే కూచోలేదు. అమ్మమ్మ యిల్లు ఓ అడవిలో వుంది. అమ్మమ్మ యింటికి అమ్మాయి యింటికి మధ్య అంతా అడివే. చిన్నపచ్చిగడ్డి బీడు గూడా యుంది.

అమ్మాయిచే రేమిటో తెలుసో? టోపిపిల్ల. ■ పే రెండు కొచ్చిందంటే వాళ్ళమ్మమ్మ ఓసారి అమ్మాయి పుట్టింరోజున రంగురంగుల చిన్ని టోపీ కుట్టి అమ్మాయి కిచ్చింది. ఎప్పుడూ ఆ టోపీ పెట్టుకుంటుంది. అంచేత ధిమ్మాయిని టోపీ పిల్లందాం.

అమ్మమ్మ కోరోజు న జ్వరం వచ్చింది. జావ కాచుకోలేకపోయింది. టోపిపిల్ల తల్లందిగదా : "అమ్మాయమ్మాయ్, అమ్మమ్మ జబ్బుగావుంది. జావకాచి చిన్న కాచేజీలో పోసిస్తాను. గొంతుతో :

కాస్త అమ్మమ్మకు తీసి కెళ్ళిచ్చిరానే. వచ్చింతర్వాత నీకు తోయితం పెడతా నంది. సరేనంది. కాచేజీ తీస్తుని బయల్దేరింది టోపిపిల్ల. నీలంకొను తొడు క్కుంది. రంగుల టోపీ పెట్టుకుంది. బుట్టి చెప్పలు గూడా తొడుక్కుంది. పచ్చని గడ్డిమధ్య చిన్నదోవంబడి ఆడు కుంటూ పోతుంది.

ఇంతలో ఓ పెద్ద తోడేలు ఆమూల చట్లగుంపుల్లోంచి వచ్చింది. టోపి పిల్లల చూచి అడిగిందిగదా :

"పిల్లా పిల్లా ఎక్కడికి?"
"అమ్మమ్మజబ్బుగావుంది. జావతీసు కెడుతున్నా". తోడేల నుకుందిగదా పిల్లాచ్చేలోపల అమ్మమ్మయింట్లో దూరి అమ్మమ్మం తినేద్దాం: పిల్లాచ్చిం తర్వాత పిల్లనిగూడా తినేద్దాం అను కొని ఓ దగ్గిరదా రుంటే అమ్మమ్మ యింటి కెళ్లి టోపి పిల్ల లాగా నన్న గొంతుతో :

కెళ్లి అమాంతం అమ్మమ్మమీదకడి అమ్మమ్మం తినేసింది. మళ్ళీ తలు పేసింది. అమ్మమ్మలాగా పుండాలని అమ్మమ్మ బట్టలూ అన్నీ కట్టుకుని, దుప్పటి కప్పుకుని అమ్మమ్మలాగానే మంచంమీద పడుకుంది.

టోపిపిల్ల పచ్చిగడ్డి దాటి అడవిలో కొచ్చింది. దిక్కు లూస్తూ నిమ్మదిగా నడుస్తోంది. దారిలో చిన్నచిన్న పొద ల్లోంచి ఎఱ్ఱపూలూ, పచ్చపూలూ, తెల్లపూలూ, బాగా విచ్చినై. టోపి పిల్లనుకుందిగదా—ఈ పూలు కోసి చిన్న గుత్తిగా కట్టి అమ్మమ్మ కిద్దాం. అనుకుని ఆ పూలు కోసి చిన్న గుత్తికట్టి గంతులేస్తూ అమ్మమ్మయింటి కొచ్చింది. తలుపేసింది.

"అమ్మమ్మా, తలుపు తియ్యి"
లోపల తోడేలుందిగాదూ. అమ్మమ్మ లాగా మూడ్లాదాలని పెద్ద బొంగురు గొంతుతో—

"గుమ్మంగగ్గిర తాడు లాగనే అమ్మమ్మాయి, తలుపు తిస్తుంది" బొంగురు గొంతు విని అమ్మమ్మకు బాగా జలుబు చేసింది దనుకొంది టోపిపిల్ల. తాడు లాగితలుపు తీసింది. జావ, పూలగుత్తి అమ్మమ్మ కిద్దామని మంచం దగ్గిర కెళ్ళింది. అమ్మమ్మం చూచేటప్పటికి భయమేసింది టోపిపిల్లకి :

"అమ్మమ్మా, చెవులిల్లా పెద్ద వయాయే"

"లేదమ్మ, బాగా వినాలని పెద్దని చేశా"

"అమ్మమ్మా, కళ్ళిల్లా మెరుస్తూ న్నాయే"

"కాదమ్మా, బాగా కనపడేందుకు"

"అమ్మా! అమ్మమ్మా! పెద్దపెద్ద పళ్లు!....."

'నిన్ను తింటావి'కంటూ అమ్మమ్మ వేపంతోయన్న తోడేలు పెద్ద గంతు వేసింది. టోపిపిల్ల "అమ్మా!" అని ఒక్క అరపు అరచి వణికిపోయి భయంతో దూకుతూ పరుగెత్తు తూంది—ముందు టోపిపిల్లా, వెనుక తోడేలూ. కట్టెలుకొడుతూన్నవాళ్ళిది చూచారు. చూచి తోడేలుతల గొడ్డలితో పగలకొట్టి టోపిపిల్ల నెత్తుకుని వాళ్ళమ్మదగ్గర దిగబెట్టారు.

కథ కంచికి-మన మింటికి.

విద్యార్థి వ్రాసిన పద్యాలు :

చి" కే. వి. రంగనాథన్

లోకమంతయు దెలిసిన నీలోని మాయ
ఖండఖండంతరంబుల ఘనత కలిగె
పావనంబయ్యె నీవల్ల భరతమాత
విశ్వభారతనాయక వేడెదనుర !
పుట్టితివి పోరుబండకు పుత్తలికిని
గిట్టితివి ఢిల్లీలో బిర్ల కేహమందు
నిన్ను నేమని పర్జింతు నిర్మలాత్మ
విశ్వభారతనాయక వేడెదనుర !
ఆంగ్ల దేశంబులో తల్లి యాజ్ఞదాల్చి
కష్టపడితివి చలిలోన కర్మవీర !
నీదుభక్తిని వర్ణింప నాదుతరమె
విశ్వభారతనాయక వేడెదనుర !
నేరమును విచారించుకై నీవు చనియు
దక్షిణాఫ్రికాలోనను దాస్య వృత్తి
బాపితివి నీవు గాంధీజీ, బానిసలకు
విశ్వభారతనాయక వేడెదనుర !
ఎట్టకేలకు స్వాతంత్ర్య మిచ్చువఱకు
చాలకష్టము బడితివి జాతికొఱకు
స్వచ్ఛ సామ్రాట్టు గూర్చిన నేవకుడవు
విశ్వభారతనాయక వేడెదనుర !
ఇంక నేమని వర్ణింతు ! నెట్లు వ్రాతు !
నీచ హైందవు చేతిలో నీల్గినట్టి
గాంధీదేవుడ మ మ్మీవు కావుమయ్య
విశ్వభారతనాయక వేడెదనుర !

* *

శ్రీరఘరాముభక్తుడును శిష్యుడు పూజ్యుడు వీరవర్యుడు
భారత మాతదాస్యమును బాసిన ధీరుడు కర్మవీరుడు
గౌరవమూర్తి గాంధీ యొక కల్మషుచేతి తుపాకికాల్పుచే
భారములైన ప్రాణముల బాసిన భారతజాతికోసమే.

'కాలము చెల్లెనా యపుడ గాంధీక'టంచును గోడు గోడున
తేలుపు మోమువైచి మన దేశము మిక్కిలి దుఃఖమొందెనుకా,
'కేలను మోడ్చి రామునటు, కృష్ణుని రూపుని కాంతు మేమిక
చాలను దుఃఖమంచు' మనజాతులు మిక్కిలి తల్లడిల్లెనుకా.

విశ్వభారతనాయక!

శ్రీ కృష్ణుడు

(8 వ పేజీ తరువాయి)

భండాలగృహమా? మీలో మీరిట్లా గుడ్డులాడే రాజ్యం, దాంతో బాటు చేశా నాశనంగాదా? ఓ! అప్పుడేదో అన్నాంగాని ప్రజాక్షేమం కోసమైనా ప్రతిజ్ఞను మార్చుకోకపోతే యెట్లా? శుంతల్లారా, రాజ్యమంతా నాది, మీ చేతుంది, సువారపు దొరలు గండి తలాయింత కుడివా గుట్టాయిస్తా" ననోకొద్దా? అన్నాడా? పోనీ చివరకు మేమెంతో యోజించి రాయ బారాని కళ్ళే అప్పుడైనా "ఈయనమాట వింటావా, నన్ను ద్రోణుణ్ణి పాండవుణ్ణి గలియన్నావా?" అన్నాడా? అనకుండా "నాయనా, నీవు చేస్తూంది తప్పఅయినా, నీ సామ్యు తిన్నాను గాబట్టి నీకోసమే పెనుగు లాడ్డా"నన్నాడు గాని! ఎందుకోయ్ పట్టి మాటలు!

నే: నిజమే: అయితే ఆ దుస్థితినివారణార్థం తా మొనర్చిందేమిటండీ?

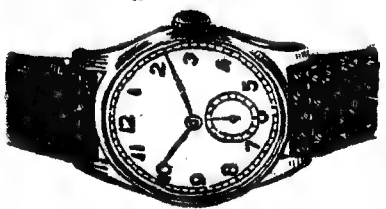
శ్రీ: ఏమిటో యెరగవా?

నే: ఎరక్కనేగా అడుగుతున్నా?

శ్రీ: ఎరక్కనే అడుగుతున్నావ్! హూ! ఐతే విను. కల నితంతా చిన్నప్పటి గమనించాం. కాలం పక్కాని కొచ్చిందని గ్రహించాం: మన కున్న శక్తిసామగ్ధ్యాలకు దాన్ని రాల్చకుంటే సమస్తం పాజాతుందని యోజించాం. యోచించి రాల్చడానికి తగిన సాధనాలేవని విచారించాం: రాజలోకంలో అనకూలత్వం, అంటే మన మాట పలుకుల్లో నుండే వాండ్ల సేరకొనానా. మొదట దుష్టులొక్కలా దుష్టులు స్వయంగా సంహరించాం, లాకుంటే తగ్గవాండచాల తహారంజేయించాం. అయినా ఒక పట్టు చూస్తామని పాండవసామ్రాజ్యం నిర్మింపించాం. అదీ కొనసాగకుంటే "ఫియవన్నీ శుష్కపాయాలు. సర్వనాశనమే దీనికి తగిన సాధన"మని మహాభారతసంగ్రామ మేర్పరిచాం. తర్వాత మహాప్రజ్ఞావంతుడు, కాంతిమూర్తి, ధర్మస్వరూపుడు, నైన యుధిష్ఠిరసామ్రాజ్యనిర్మాణం గావించాం. ఇదీ మేం జేసిన కృషి.

నే: కృష్ణమేటి స్వామీ, ఇది అరిలోకో తరమైన మహాకార్యం! తమర్ని చేతు డన్నారంటే, ఆనరూ మరి! ఐతే ద్వితీయపాండవ సామ్రాజ్యనిర్మాణాని కుద్యమించినప్పడూ

రాళ్లు అమర్చిన రిస్టువాచి రు 20/8

వీవ్ మేడ్. సరిగా డైయియను. ప్రతిదీ 8 ఏళ్ల గ్యారంటీ. గుండ్రం లేక చతురంక్రమియంకేసు రు. 20/8 మేరికం రు. 25/-. ఇల్లదరువు ఆకారం క్రమియంకేసు రు. 30/-. రోడ్లగోం (10 సెం. గ్యారంటీ) రు. 55/- 15 రాళ్ల క్రోకే కేసు రు. 38/-. 15 రాళ్ల రోడ్లగోం రు. 75/-. రెక్టాంగ్యులర్. వంపుగండి లేక టాసు ఆకారము క్రమియం కేసు రు. 42/- మేరికం రు. 45/-. రోడ్లగోం (10 సెం. గ్యారంటీ) రు. 80/-. రోడ్లగోం 15 రాళ్ల రు. 80/-. ఆకారం డైయి: ధర రు. 18/-. రు. 22/-. పెద్దపై రు. 25/-. పోస్టేజీ ఉచితము. ఏరెండు కొనువారికైనా పోస్టేజీ ఉచితము

H. DAVID & CO.,
Post Box No. 11424, CALCUTTA

నెరసిన వెంట్రుకల ఔషధము

రంగు పూయ నక్కరలేదు. ఆయుర్వేద చికిత్స. తెల్లని రంగును మార్చి శాశ్వతముగా వెంట్రుకలకు వయపు నిచ్చును. గుణం కానివో, డబ్బు వాపసు చేయబడును. తెలుపు కొంచమై యుండిన రు 2-8-0. మధ్య రక మై యుండిన రు 3-8-0. పూర్తిగా యుండిన రు 5-5-0.

గమనింపు:-ఇది మెదడుకు కంటికి మంచి పోషణ నిచ్చు ఔషధము.

Diraksh Aushadhalaya,
Z. 214 P. o. Rajdhanavar (Hazariabagh)

కొందరు మహాతపశ్శాలిలూ అగ్నునుట్లే ఓకిసారా అనుపించే మహాశూరులూ అయిన రాజశిఖా మణులు తారసిల్లారుగదా, వారంతా గాని, వాళ్ళో కొందరుగాని భారతయుధానికి రాలే చేతుండీ?

శ్రీ: దానికి సమాధానం కొంతకరకు నీవే చెప్పావోయ్ ఇప్పుడు. వారు మహాపవిత్రమైన భక్తులు: వారికి యుధాలంటే నేమటలు. వారా జరుగుతున్న సమస్త మెరక్కులండా వున్నారా? పవిత్రశీలులైనవారికి యపవిత్రుల్లో సంపర్కమేమిటని ఆగుంటారు. అగ్నువాళ్ళే ఓకిస్తారేమో ననుపించే వారంటూ వేం, ఓడించనే ఓడించాగుగా, పీడించాగుగాదాను; మేమేదో ఆడుకుని నిర్వహించాంగాని.

నే: చిత్తం. జ్ఞాపికి వచ్చింది. దాంతో తమ కృషి పరిపూర్ణత జేసింది. అయితే అట్లాటివారివిదా యుధిష్ఠిరున కధికార మేర్పరిచా రెండుకనండీ?

శ్రీ: వారంత పవిత్రశీలులైనా, యుధిష్ఠిరునంత ధర్మసూక్తులూ అని కించిత్సంజేహని కవకాశ మిస్తారోయ్; నిజంగా నాయన ధర్మరాజేనోయ్. అందుకని అట్లా చేయించాం.

నే: ఈ గోలంతా తాము తమాషాకు తెచ్చి పెట్టుకున్నా రనకుంటా. రాయబారంవేళ నెప్పుడైతే తమమాట విన్నో, అప్పుడే చక్రప్రయోగం జేసి దుష్టసంహారం చేయకపోయినారా? ప్రజాక్షయం తప్పేదిగా!

శ్రీ: మళ్ళీ మా దైవత్వానికి పాకింది నీ నెర్రమనస్సు! సరే, వాదంకోసం మొప్పుకున్నా మనకో! ఒకణ్ణా, యిద్దరూ? కొన్ని లక్షలమంది రాజుల్నూ, వారి అనుచరులై వారి తత్వాన్ను సహరించిన ప్రజల్నూ చొప్పుకోతలా కోయడం మేం పనోయ్. వారి పాపకర్మంచేత వారొక రొక్కరు చంపుకుంటే బాగుంటుందా; లాక మేమే ఆ భూరకార్యం చేస్తే బాగుంటుందా? శ్రీరాముడు రాక్షససంహారం చేసాడంటే కొన్ని లక్షల వానరుల నడ్డం పెట్టుకునేసాడు.

నే: చిత్తం. తమ అన్నగారు బలరాముల వారిమాటేమిటండీ, వారాలేదేం యుధానికి?

శ్రీ: వారిమాటేమిటండీ? మేమెక్కల్లో నొకళ్లం మాట్లాడుకోకుండా నున్నామా? మాకు తెలిసిందంతా వారికి తెలుసు. వారికి మాకూ ధర్మాభిమానం సమానమేగాని ఒక్కటే భేదం దాని నిర్వహణలో: వారు ముక్కుకు నూటిగా పోదా మంటారు; మేం కాక్యం పాటింతా మంటాం. నీ నన్న చక్రసంహారపద్ధతై వారు తమ హూయధంతో మాకు దోడ్పడేవారే: మేము యుద్ధమనే పుటికి "కారవులకంటే యేదో కొద్ది చానితప్ప పాండవులుమటు కేం మహాపవిత్రులూ? వారి పక్షం పోరాటమేమిటి? నీ కేదో ఉన్న అభిమానంతో నీవు తిప్పులు పడూ, దగ్గరంటే యెట్లా వుంటుందో, తీర్థయాత్ర కల్లా"మని బయల్దేరారు. మొదట్నుంచీ మేం నీకు ఇందాక చెప్పిన దుస్థితి వారి మనస్సుకు బహుసంకటంగా వుండేది. దాన్నేదోవిధంగా నాగుతుండే వారు పాపం!

నే: ఏదో విధంగానంటే?

శ్రీ: అంటే నీమొగం లాగా! (ముఖం తిప్పుతారు)

నే: తెలిసింది స్వామీ, తెలిసింది. పైనా, ఇందాక భీష్ములవారి విషయంలో తామన్నదాన్లో నొక సందేహం. భీష్ముడు పితృమనశ్శాంతికార కా ప్రతిజ్ఞలు పట్టి నెరవేర్చుకొన్నాడు: శ్రీరాములవారూ పితృమనశ్శాంతికార కంత పని చేసి మాట నెగించుకొన్నాడు: తమరు భీష్ములవారూ తేలిపిస్తే, శ్రీరాముల వారి చర్యకూడా తమ కాత్వేషణీయమేనా?

శ్రీ: ఏం గడ్డు ప్రశ్న లేస్తావోయ్. శ్రీరాముడికి భరతుడంటి తమ్ముడుంటి అతని పాదు కల్లు గురిచూచుకుంటూ సమస్తసర్వాలూ పద్నాలుకేండ్లు ఒక వీ సంగూడా బీరు బోకుండా నడిపాడు. అట్లా గాకుంటే అతడు దుర్మార్గుడై దుష్ప్రభుత్వాన్ని సాగించడ మారం. నై మే మాతేపించ డమెందుకూ, ఆ రాముడేయేంజేసుండేవాడో! మా ఆత్మపణ, జరుగుతున్న కజ్జాకోరుతనం దుర్మార్గం భీష్ముడు

చూస్తూ యెట్లాగూరుకున్నా డాలని. పితృవాక్య పాలనం, మనశ్శాంతి చేయాల్సినవే, చేకూర్చాల్సినవే! దాన్లో మటుకు మంచికెడున లక్కర్లా? శ్రీరాముడి కొకచెంప మహాకార్య ముంది కాబట్టి పోనీ, అట్లా చేసాడందాం! ఇక్కడ భీష్ముడి కేం మహాకార్యం వచ్చిందీ—పల్లెదాన్ని తండ్రి కొప్పగించడం తప్ప?

నే: అట్లా గంటా రేమండీ? భీష్ములవారే రాజ్య మేలే భారతయుధానికి అవకాశ మొచ్చేది కాదుగా?

శ్రీ: ఏమిట్నీ కుతర్కం? భారతయుద్ధం మరికొంతకాల మైం తర్వాత జరిగేది, లొక పోడే దుష్టసంహార మాయ నేచేనే వాడు. కాకుంటే చేయించేవాడు. భారత యుద్ధం జరగాల్సిందికదా అని భీష్ముడు దాని కవకాశ వియ్యడానికి రాజ్యం చేయలే దనడం, కన్న కొడుకు మనస్సుకు కదా ఎట్లాగో చస్తాడెప్పుడైతే నేమని, వాడు మంచి పదునుగల కత్తిం దీసుకుని గొంతు గోసుకుంటూంటే ఊగుకున్న తండ్రివివేకంలా గుంటుంది: ఇల్లు తగలదూంటే చాతలైన నాట్నికా పాడు కొకుండా కూర్చున్న యజమానుడి వివేకంలా గుంటుంది.

నే: కృపద్రోణాశ్వత్థామల సంగ లేమిటండీ?

శ్రీ: వాండ్లదే ముందోయ్, భీష్ముడి పాదచ్ఛాయ బ్లాసు కడు గేస్తారు.

నే: భీష్మద్రోణుల మరణాలు ధర్మమే నోండీ?

శ్రీ: ధర్మమేమిటోయ్, కొంప మునిగి పోతుంటే? రణరంగంలో ధర్మం నాలుగు పాదాలా నడుస్తుందోయ్? శ్రీరాముని వంటి వాడు విభీషణుడు చెప్పిన రహస్యాలూ గ్రహించి జయించలా? చివరకు మా అన్నగారి పాడు గురిపెట్టి, అక్కడమృతకలశే ముందంటే "అరే, దాన్ని నేనే కనుక్కోవాలి గాని నీడు చెప్పే వేస్తానా" అన్నాడా? చక్కగా గురిపెట్టి, దాన్ని పగలగొట్టి జయించాడు. అతడికంటే లోకానికి మార్గదర్శకవ్య డోయ్!

నే: అయితే, వాలిసంహారాన్నిగూడా సమర్థిస్తా రన్నమాట!

శ్రీ: సమర్థించడానికి మేమెవళ్లమోయ్, చేసినాత డుండగా? వారిమటు కేం మంచి వాడా? వాడు చేసిన వనిమటుకు రాక్షస కృత్యాలు కావూ? ఎందు కిదంతా, రణసందర్భంలో ధర్మం గురికి తెల్లెడడంగా నున్నా సుంపవచ్చు.

నే: చిత్తం. ఒక్క చిన్న సందేహం: తమరు విదురికింట్లో భోంచేయడం మేమిటండీ?

శ్రీ: (ఆశ్చర్యం నటిస్తూ) ఆ ర్ని సందేహం బంగారంగానూ, ఎంతోపు సందేహం! అంటే త్రియ్యలు గదా, కూర్చుండింట్లో నెట్లా భోంచేసారనా? సంధి కల్పినవాండ్లు దుర్యోధనుడితో సాయిలా, పాయిలాగా భోంచేసి మాట్లాడ్తూ కూర్చోక, హస్తినగరంలోనున్న అందరికంటే ఎప్పటి కప్పుడు దుర్యోధనుణ్ణి నీవు చేసేది తప్ప తప్పు అని నెత్తి న్నోకెత్తుకు మొక్కుకుంటూ అతని నీతిపట్టి విరోధభావం ప్రకటిస్తాన్న విదురుడింటి కెందు కల్లారనా?

నే: కందునా?

శ్రీ: అట్లాగా! సరే! నీ కన్నడంతా మీ కాలంవాండ్లు వ్రాస్తాన్న చ మత్కారపు వ్రాతల సారాంశం. మాకాలంలో త్రియ్యలు లకు, కూర్చులకు సహపంక్తిభోజనాలున్నాయ్. మీకు సరిపడేందుకు చెబుతున్నా, విదురుడు ఉత్తమకూర్చుడు: మీదుమిక్కిలి మీరంతా యెరగండి సైవస్వతుడైన ధర్మరాజు అవతారం. మరొక కారణ ముంది: మా కెంత మేరున్నా మే ముగ్రసేనమహారాజుగారి మంత్రులుగాని రాజులం గాము: విదురుడు గృతరూప్తుసకు మంత్రి. మంత్రి మంత్రింట్లో దిగడం, అతన్లో భోంచేయడం సక్రమంగా వుంటుంది గాని, వీ లొచ్చింది కదాని రాజాధిరాజైన దుర్యోధన చక్రవర్తిలో సహపంక్తిభోజనమా?

నే: అదేమిటండీ, తాము పాండవుల్లో నారగించరూ?

శ్రీ: వాండ్లు మా కన్నిట్లో తగ్గవాండ్లు: పెగా మేనల్లకొడుకులు.

నే: ఏం చమత్కార స్వామీ? విదురు డితో చేసిన మంతన మేమిటండీ?

శ్రీ: ఏమందోయ్ అందరికీ డెలియండి? ఏ మంతన మాధానకి రాయబారం కోసం జరిగే సభ చూడడాని కొచ్చినవాండ్లు నన్ను ఆయన్ను తుణుం విడిచి పెట్టరటోయ్? ఎప్పుడూ ఏ మునో, రాజో, ఉద్యోగో మమ్మల్నిద్దన్నీ అంటామండ!

నే: సరే అయితే, అభిమన్యుభూత్వచ మరణాలు తా ముడ్డేంచా రంటారే?

శ్రీ: ఆ, వాండ్ల సంహారంకోసం మళ్ళా అవతార మెత్తాల్సి ఉందని కాదూ? మీకాలంవాండ్ల కేమాత్రం యోజ నేదు సరికదా, బుద్ధికూడా లేదోయ్? మమ్మల్ని చేతు డనమం డెరు, అయినవి, కానివి మా నెత్తినేసి రుద్దమం డెరు!! మేం చేతు త్తంకాం, మొగ్రో అంటూన్నా నీ వ్యదలకుండా వెంట బడ్డావే! సరే, వాదాని కొప్పుకుంటా మనకో! వాండ్లిద్దరూ దుర్మార్గులూ? జీవించి సంతకాల పెన్నడైనా వీండ్లు దుర్మార్గు తాతారేమో అనే సూచనెక్కడైనా చూపించారా? అట్లాటివాండ్లన నంహరించాల్సినప నే ముంటుంది? వాండ్ల స్వక్క గారా జ్యా లేల్లిచ్చి, "నాయనారా, భూలోకం లో పని పూర్తంది. రం డిడుగో విమానమని" యే నైకుంతానికో తీసుకెళ్ళక?

నే: చిత్తం, అపరాధం తుమించండి: నాకు బుద్ధిచేట్లు ప్లాగు. మాకాలంలో పాప మతి విపరీతంగా జరిగిందే, దాన్ని నిర్మూలం జేసే సాధన మేమిటండీ?

శ్రీ: (లేస్తూ) నేనూ లేస్తూ! ఏకాలంవాండ్లకాలం క్రిందపొల్నూ చక్క పెట్టుకోవాలి గాని ముందుకాలంవాండ్లిట్లా గని సాధన నిర్ణయానికి దిగితే సృష్టి జరిగే డెట్లాగోయ్? నీ నన్నది దుర్భర మైతే దానికి ధగ్గ వ్యక్తి యెడో వుదయస్తాడు; దాన్ని సవరిస్తాడు.

నే: చిత్తం. పెద్దలు, జగద్విష్ణుకీర్తులని, సర్వసాధనోపాయధునిలని, తా మేమైనా సెల విస్తే మాబాధలు కొంత నివారణచేసుకుందామని అడిగా.

శ్రీ: దానికంతా సమాధాన మిందాకే చెప్పాం. నీవు కాదాని భక్తుడ వనీ, బుద్ధి మంతుడ వనీ నీవు తరించడానికి తగిన మార్గం మటుకు చెబుతాం. 'కర్మశ్యవాదికారస్తో' నీపని నీవు సరిగ్గా జేసుకోవోయ్. (వెళ్తుతూ)

నే: స్వామీ, సెల వు: ఈ అనుగ్రహ ముంచా రెప్పుడూ! నమస్కారం.

శ్రీ: సుఖీ భవ! (నిష్క్రమిస్తాడు)

నారసింహలేహ్యము

అంగుర చేర్చుదినది. మేహము. విశ్వాక్ష, విశ్వ క్రవ. ఉత్తవస్థమును హరించి అలమును కాంచి వీర్య వృద్ధి కలిగించు వరప్రసాదము—
20 ఊ దబ్బి రు. 8-4-0 పోస్తేజీ 10 అ.
సి. సి. పి. డి.కంపెని. తెలిదేవి-నెల్లూరు-తూ
బ్రాంచి: 7 సీనుమెడలి వీధి, మద్రాసు.

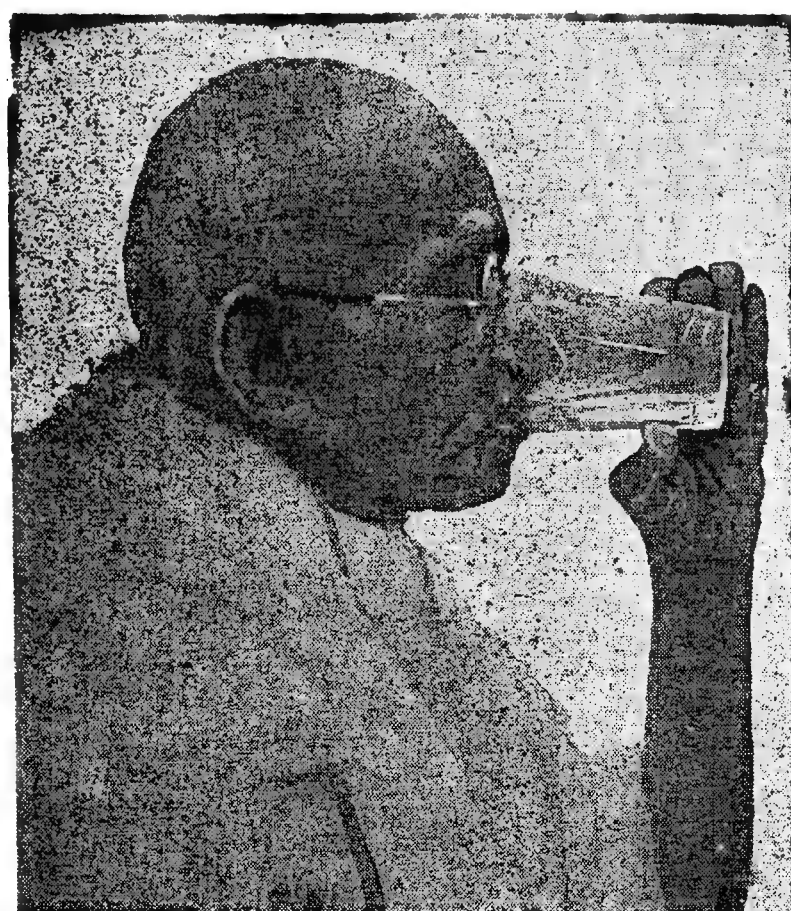
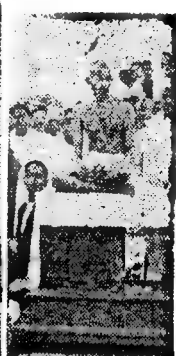
అద్భుతజ్యోతిషపరితమములు

మీ జననకాల వివరములు గాని. పుష్యము పేరు గాని. జాబు వ్రాయ నయమును గాని తెలుపుడు. సంవత్సర ఫలితము రు 1; సంవత్సరములకు రు 4-8-0; పూరాశాతకము రు 10; (అద్యాప్తుతో). 3 ప్రశ్నలకు రు 2; 5-3 రు 3. శాతకరత్నము రు 1. పోస్టేజీ పేరు. దుష్టగ్రహములకు చికిత్సలు చేయుదుము. మహాత్మా గాంధీ ని గురించి, వ్యరాజ్యము మున్నగువిషయములు, ప్రకటించి జగత్ప్రఖ్యాతి గాంచితమి. ప్రొఫెసరు సంజీవరావు డి. ఎ. హా. పోస్టు. ఛానెంకోట. విభావపట్టణం జిల్లా.

శ్రీ బాగ్యలక్ష్మి సమస్యాపోటీలు

జవాబుపతకము నెం. 1. రు.
అడ్డగ: 1. లాటము. 3 భావానేప. 5 నిశ్చలము. 6 టపా. 8 అవమానము, 9 వగయ. 10 అన. 11 ఉపకారము. 14 లపాదరు. 15 ఆటయ. 17 రుచి. 18 కృద్దుడు.
క్రిందుగ: 2 మునిమాపు. 4 వటగ. 7 పాయ. 8 అడగు. 9 వనకారు. 10 అవదయ. 11 ఉపాయము. 12 ముఖము. 13 వేట. 15 ఆయుము. 16 యముడు. N. B. పోటీదారులలో సరిగ జవాబులు గలవారు. ఒకటి. రెండు. మూడు తప్పలతో జవాబులు పంపినవారు వెంటనే మాకు తెలియచేయవలెను మేనేజరు, శ్రీకాకుళం

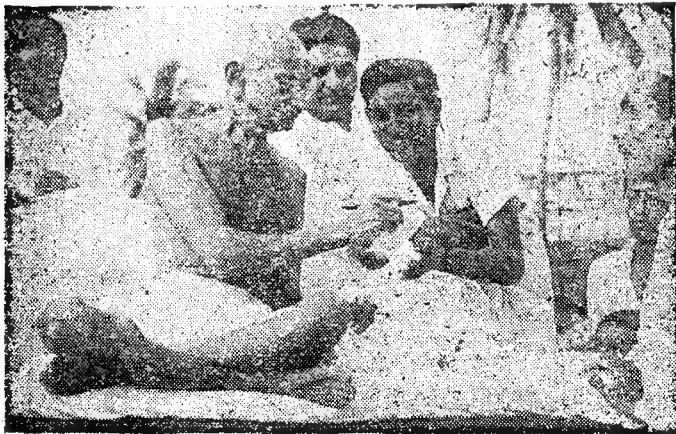
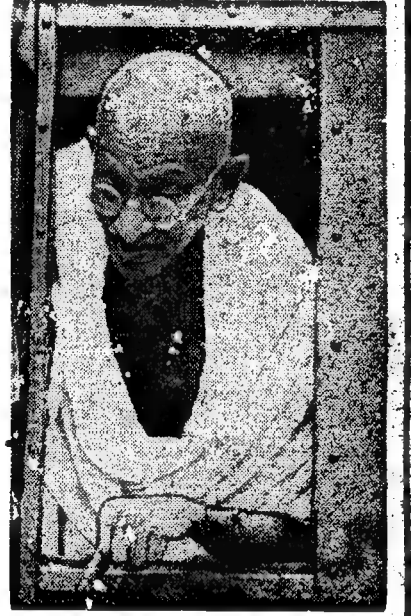
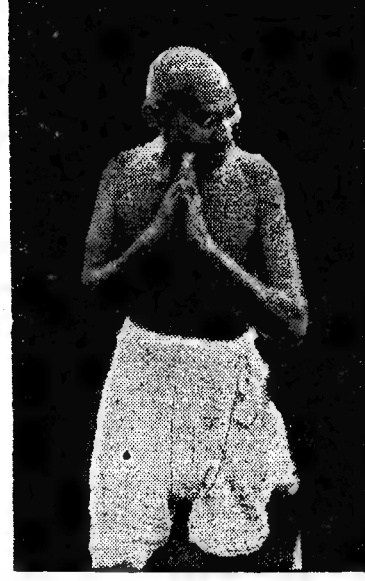

విశ్వా

వి స్థితలో ఏ పుట్టులో, ఎలాచూసినా, ఆ రూపంలోని ఏదో రామజీయ

రా ప ము

కత ఆల్లాగే ఆకర్షణీయంగాకన్నుల నరికట్టుతూనే ఉంటుంది.

క్వాటర్ మాస్టర్ యార్ ఉరుసుకు జెబ్బాన్న గాంధీజీ
(ఎడమవైపు) నెహ్రూనతి స్మారకచిహ్న మైన ఆసుపత్రికి శంకుస్థాపన చేస్తున్నప్పటిదృశ్యం.

వ్యవస్థాపకులు:
వైద్యరత్న పండిత
డి. గోపాలాచార్యులుగారు

ఆ యు ర్వే దా శ్ర మ స్వ ర్ణో త్స వ శు భ స మ య ము న (1898 - 1948)

డాక్టర్ డి. దేశికాచార్యులుగారు (మానేజింగ్ డైరెక్టర్)

“ఆయుర్వేదాశ్రమ భవనము” నందు

(79, గోపాలాచార్యులగారి చెట్టి రోడ్డు, మద్రాసు-17)

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులుగారి స్మారకార్థము

1948 సెప్టెంబరు 29 వ తేదీన సా. 5-30 గం. లకు

ఒక ఉచిత వైద్యశాల

స్థాపించబడునని ప్రకటించ సంకల్పించుచున్నారు.

ఈ సందర్భమున అధ్యక్షత వహించుటకును, ఉచిత వైద్యశాల ప్రారంభోత్సవము జరుపుటకును డాక్టర్ సర్. సి. పి. రామస్వామి అయ్యర్ గారు దయతో ఆంగీకరించియున్నారు.

నిర్వాహక వర్గమువారి సమయమున ఇంతకాలము తమవై ఆనరాభిమానములను జూపుచుండిన తమ కాలాదర్శకును, మిత్రులకును, హితైషులకును కృతజ్ఞతాపూర్వకాభి వందఃములనిచ్చుచు “ఆయుర్వేదాశ్రమము” వారికి నిరంతరము హృదయ పూర్వకముగ సేవచేయుచుండగలదని తెల్పుకొరుచున్నారు.

పశువుల దివాణం

(6 వ పేజీ తరువాయి)

విధంగా పగ సాధించుకుంది. ఇప్పుడే కన్నయ్యకి మరణదండన విధిస్తున్నాను! మీలో ఎవరైనా సరే, కన్నయ్యని పట్టి ఇక్కడికి తీసుకు వచ్చినట్లయితే 'పశువీరుడు'—గెండు తరగతి అని బిరుదుగా, ఒక రుబైడు మామిడి కాయలు జామిపట్టు బహుమానం! అని గర్జించింది.

అంతపని కన్నయ్య చేసిందా అని జంతువులు ఆశ్చర్యపోయాయి. ప్రతిజంతువునూ, కన్నయ్య నెట్టానా పట్టి తేవాలని కోరికతో ద్వేషంతో ఆలోచించింది. కొండ చేరువలో, గడ్డిమీద పంది అడుగుల జంతులు కనిపించాయి. అవి, చూసి, గుసపం కన్నయ్య, అబ్బాయి నాయుడుగారి దివాణంలోంచి గాలిమరవైపు వచ్చిందని, జంతువులకి చెప్పింది.

"నేస్తాలూ! ఇంక యెంతమాత్రం ఆలస్యం చేయవద్దు. మనకి చేరిందా పని వుంది. తిరిగి గాలిమర నిర్మాణానికై పునఃప్రయత్నం చేయాలి. వాననక వరదనక ఈ పర్వకాలమంతా పనిచేసి గాలిమర పూర్తిగా కట్టివేయాలి. వడ వండి! నడుములు బిగించండి. గాలిమర కలకాలం ఉండుగాక! పశువుల దివాణం కలకాలం వుండుగాక" అని గుసపం ఉద్రిక్తంగా ఉపన్యసించింది.

X

కరిచే సీతాకాలం వచ్చింది. బయటిప్రపంచ నుంత్ పశువుల దివాణంచూసి వెక్కిరిస్తూందనీ, గాలిమర వేసవిలోపల పూర్తి అవకుండా ఉండా లని మానవులంతా వెయ్యి దేవుల్లో మొక్కు తున్నారనీ తెలిసి జంతువులన్నీ పట్టుదలతో, మర కట్టడం సాగించాయి.

పశువుల దివాణంచూసి సహించలేని మానవులంతా, కన్నయ్యవల్ల గాలిమర కూలి పోలేదనీ, దాని గోడలు బొత్తిగా సన్నంగా ఉండడంచేతనే కూలిపోయిందని అనడం మొదలెట్టారు. కాని, కన్నయ్యననే అని జంతువులు గట్టిగా నమ్మాయి. గెండ్లోమాటు కట్టేప్పుడు మాడడుగుల గళసరి గోడలతో గాలిమర కట్టాయి. గోడలదళం పెంచగానే, యెక్కడ కారురాయి కావలసివచ్చింది. నిజానికి జంతువులు ఆ పని చేయలేక విసుగెత్తిపోయాయి. ఒక్క పంచకల్యాణి జాకిలుమాత్రం, విసుగెత్తక, కారురాయి పోసుకోవడంలో ఎంతో సహాయపడ్డాయి. రాడీమాత్రం పని చేస్తున్న జంతువులద్గిర కళ్ళి పనిలోని హుందాతనం గురించి, త్యాగంగురించి తీసుతీయగా ఉపన్యాస మిచ్చేది. నిజానికి, పంచకల్యాణిని చూసి జంతువులన్నీ, నడుములు బిగించి పని చేసేవి.

జనవరిమాసం వచ్చేప్పటికల్లా ఆహారకొరత వచ్చి పడింది. లేవను తగ్గించి, ఒక్కొక్క కర్రపెండలం ముక్కా ఇవ్వడమైంది. కాని అవికూడా సరిపోయేంత లేకపోయాయి. విన్న జంతువులన్నీ, దివాణంలో నిద్రపోడం మానేశాయి.

కన్నయ్య ఆనుపానలు తెలుసుకునే నిమిత్తం కుక్కలను నెంటేసుకుని గుసపం దివాణం నలుమూలలా తిరిగింది. మిగతా జంతువులు, భయంతో గుసపం పరివారం నన్నింటి బిత్తరి చూపులు చూస్తూ నడిచాయి. అడుగు క్రిక్కిరిస్తూ, నేలమీద కనిపించిన అడుగుల జాడలను వాసనచూసి కన్నయ్య అని గుసపం నిశ్చయానికి వచ్చింది. కన్నయ్య పేరు ఎత్తగానే కుక్కలు, పళ్ళుకొరుకుతూ దానికోసం నలుమూలలావాసన చూస్తూ నెత్తేవి.

ఆవేళ సాయంత్రం జంతువులన్నీటిసీసమా వేళపరచి, భయభ్రాంతులతో రాడీ ఇలా అంది.

"నేస్తాలూ! కన్నయ్యగురించిన వై నం తెలిసింది. అది అబ్బాయి నాయుడుగారితో లాలోచింపింది. అబ్బాయి నాయుడుగారు, రహితాపురం జమీందారుగారికి సహాయపడి, మన దివాణం మీదకి యుద్ధానికి రాబోతున్నారట. యుద్ధసమయంలో కన్నయ్య, నాయుడుగారికి చెన్నానీగా పనిచేయబోతుంది. ఇక్కడ మనతో ఉన్నప్పుడే, అధికారకాంక్షతో, మన పశుస్వామికానికి నియంత్రించడం ఉందామని ప్రయత్నించింది. అంతెందుకే? రత

య్యతో లాలోచింపింది. కన్నయ్య దేశద్రోహి! పశుస్వామిక ద్రోహి! దాని ద్రోహచర్యలన్నీ బయటపెట్టే పరచేందుకు, చాలా విలువైన కాగితాలు దొరికాయి. గోశాలయుద్ధంలో, కన్నయ్య ఓటమి కి మన పన్నీన సన్నాగం మీకందనీకీ తెలిసిందే. నిజంగా కన్నయ్య సమిత్తువుంటే, ఆ యుద్ధంలో మ. నం ఓడిపోయి ఉండేవాళ్ళం!"

జంతువులన్నీ ఆశ్చర్యంతో అలా నోటమాట లేక నిల్చిపోయాయి. గోశాలయుద్ధంలో కన్నయ్య, ఎటువంటి ధైర్య సాహసాలు చూపి, ప్రతిజంతువునీ, ముందుకు హుంకరించమని ప్రోత్సహించి, రత్నయ్య గుండు దెబ్బకి కూడా లెక్కచేయక, అతని కాళ్ళమధ్య పడి, రత్నయ్యని ఎలా నేలకూలేసిందో—సమస్తం జంతువులు జ్ఞాపికి తెచ్చుకుని, రాడీమాటలు నమ్మలేకపోయాయి. పశు స్వామికం కోసం, సమస్తం భారపోసిన కన్నయ్య తను కన్న కలకి రూపమైన గాలిమరను భయంపంచేయగలడా? ఎటువంటి పంచేపాం పెట్టుకోకుండా, ఏ పని చేపితే, ఆ పని చేసుకుపోయే పంచ కల్యాణి కూడా రాడీమాటలు చెవిని పడగానే, గుంజుటలలో పడింది.

"గోశాలయుద్ధంలో కన్నయ్య, ఎటువంటి ధైర్యంతోనూ, ఎటువంటి తేజ భక్తితోనూ యుద్ధం చేయలేదంటే నేను నమ్మలేకుండా ఉన్నాను రాడీ! 'పశువీరుడు'—మొదటి తరగతి అనే బిరుదు, మనం దానికి ఇచ్చాంగా?"

"నేస్తం! మనం అక్కడే పారబాటు పడాయి! అది జరపన రహస్య ప్రయత్నాలు చూస్తే, కన్నయ్య దేశద్రోహి అని తెలిసి పోయింది. గోశాలయుద్ధంలో, యుద్ధంచేస్తూ న్నట్లు నడించింది. అంతే."

"గుండుదెబ్బ తిందికూడాను. నేన్నమట్టల రక్తం కారుతూంటేకూడా లెక్కచేయకుండా ముందుకి ఉరికిందే! ఇదంతా నటనేనా!" అని పంచకల్యాణి ప్రశ్నించింది.

"రత్నయ్యతో లాలోచింపింది కన్నయ్య. ఆ దెబ్బకూడా. తిరిగించుకోవాలనే తిరిగించుకుంది—మనని మోసగించేందుకు—ఈ విషయం కూడా, ఆ కాగితాల్లో నలుపు తెలుపులో వ్రాసివుంది. నిజంగా, మననేస్తం గుసపమే లేకపోతే. మనం తప్పక ఓడిపోయివుండేవాళ్ళం. రత్నయ్య తక్కిన మానవులూ తిరిగి దొడ్లోకి పారిపోతూంటే కన్నయ్య పారిపోవడం, దాని నెనకాతల కొన్ని జంతువులకూడా పారిపోడం మీకు జ్ఞాపకంలేదా? నునలో కంగారు భయం కలుగుతూన్న సమయంలో 'మానవులకి మరణమే' అని అరుస్తు గుసపం, ఎలా హుంకరిస్తు ముందుకి ఉరికి, రత్నయ్యకిక్క పట్టుకుని కండాల్లా డేలా కరిచిందో జ్ఞాపకం తెచ్చుకోండి!" అని రాడీ విపులంగా గోశాలయుద్ధంగురించి సమీకరించింది.

జంతువు లానాటి యుద్ధరీతాలను నెమరుకు తెచ్చుకున్నాయి. క్లిష్టసమయంలో కన్నయ్య కాళ్ళకి బుద్ధిచెప్పిన విషయం నాటికి బాగా జ్ఞాపక ముంది. కాని పంచకల్యాణిమాత్రం, రాడీ మాటలు నమ్మలేకపోయింది.

"ఏమైనా మొడలలో కన్నయ్య దేశద్రోహి అని నేను నమ్మలేకుండా ఉన్నాను రాడీ! దరిమిలాను పోనీ ప్రవర్తనలో మార్పువచ్చి వుండవచ్చును. గోశాల యుద్ధంలోమట్టుక కన్నయ్య, ఎంతో దేశభక్తితో యుద్ధంచేసి, మనకి విజయం చేకూర్చిందనే నేను నమ్మ తున్నాను."

"మన నాయకుడు నేస్తం గుసపం— మొదటినుంచీ చెప్తూనేఉన్నాడు—కన్నయ్య రత్నయ్య లాలోచి అని."

"అది వేరే సంగతి మన నేస్తం గుసపం ఆ మాటే అన్నాడంటే, అది వాస్తవమే అన్న మాట" అని పంచకల్యాణి రాడీ మాటలతో ఏకిపోయింది.

"అలానమ్మాలి నేస్తం!" అని నవ్వుతూ రాడీ పంచకల్యాణివేపు క్రింగిటితో చూచింది. నెళ్ళిపోతూ ఆగి, "ప్రతి జంతువునా వెయ్యకళ్ళతో నలుమూలలా పరికిస్తూ మసలుకోవాలని హెచ్చరిస్తున్నాను. ఎందుకంటే, కన్నయ్యతో లాలోచి అయ్యే గూఢచారులు మనలోనే కొన్ని వున్నాయి." కారణం సరిగ్గా పంటపంపకపోవడమే. దానా.

దీనా రోజుల తరబడి జంతువులు తిండిలేక మలమల చూడబోయాయి. పూర్తిగా కరువు సంప్రాప్త మామంజేమోనని జంతువులన్నీ భయపడ్డాయి.

పశువుల దివాణంలో కాటకం వచ్చిందని ప్రపంచానికి తెలియనివ్వకూడదు. గాలిమర కూలి పోడంతోటే, మానవులంతా, చింకలు గుడ్డుకుంటూ ఆనందించారు. కాటకంకూడా, పశువుల దివాణంలో వచ్చిందని వారికి తెలిస్తే, ఇంక వారు చేసే దుష్ప్రచారానికి హద్దుపడ్తు లుండవు. మానవులలో వ్యతిరేకప్రచారం సాగించే నిమిత్తం గుసపం తిమ్మయ్యని ఉపయోగించి, కొన్ని మేకలను తిమ్మయ్య వివేలా, లేవను మోల్చించినట్లు కేక నెయ్యమంది. అంతేకాకుండా, ఖాయిదా కొట్టులో నడి ఉన్న ఖాళీ డబ్బాలు వన్నిటిని మట్టితో నింపి, వైనిమాత్రం నాల్గు గింజలు మట్టి కనిపించకుండా పోయాయని, జంతువులకి ఆజ్ఞ ఇచ్చింది. ఏదో మిషమీద తిమ్మయ్యని, ఖాయిదా కొట్టులోకి తీసికెళ్ళి ఆ మట్టితో నింపిన డబ్బాలను గుసపం అతనికి చూపించింది. నిల్వచేసిన ఆహారంచూసి, తిమ్మయ్య ఆశ్చర్యపోయి పశువులు ఎంతమాత్రం కరువుచేత బాధపట్టలేదని, కావలసినంత ఆహారం నిల్వచేసుకున్నాయనీ డైట ప్రపంచానికి తెలియచేసి, మానవులు చేస్తున్న దుష్ప్రచారాన్ని అరికట్టాడు.

జనవరి మాసంతానికి ఎక్కణ్ణిం చే నా కొంత ఆహారం నేకరించవలసిన అగత్యం కల్గింది. ఆ దినాల్లో, నలుగురిలోకి గుసపం రావడం బొత్తిగా మానేసింది. భవనం ప్రతి గుమ్మంపద్దా ఒక్కొక్క కుక్క సహారా ఇచ్చేది. ఒకవేళ యెప్పుడైనా గుసపం టైటికి వస్తే, కుక్కల సిబ్బంది నెంటేసుకుని, నాయకుని హుందాతనంతో నడిచేది. ఆదివారాల సమావేశాలకూడా రావడం మానేసి, రాడీ ద్వారా ఉత్తర్వులను గుసపం జారీచేసేది.

ఒకనాడు ఆదివారం ఉదయం అప్పుడే గుడ్డు పెట్టేందుకు వచ్చిన కోడిపెట్టలతో రాడీ ఇలా అంది:

"కోడిపెట్టలూ! మీరు పెట్టబోయే గడ్డన్నీ, నాకు అప్పజెప్పాలి. వారానికి నాలుగండల గుడ్డు సప్తచేయడానికి తిమ్మయ్యతో గుసపం కరారు చేసుకుంది. గుడ్డమ్మగా వచ్చిన సామ్యుతో వేసవివరకూ సరిపోయేంత గ్రాసం కొనవచ్చును. లేకపోతే కరవుతో మనచుంతా చూడబోవాలి."

కోడిపెట్టలు గొల్లుమని యేడ్చాయి. అటు వంటి త్యాగం చేయవలసివుంటుందని, ముందుగానే గుసపం చెప్పినా అప్పట్లో కోడిపెట్టలు నమ్మలేదు. పెట్టిన గుడ్డు తీసుకుపోడం హత్య కన్నా, హీనమైన పని అని రాడీతో కోపంగా అన్నాయి. చూడు కోడిపుంజుల నాయకత్వం కింద, గుసపం ఉత్తర్వుని ధిక్కరించేందుకు, కోడిపెట్టలు లేచాయి. పశువుల సావిత్రి కప్ప మీదకి ఎగిరిపోయి, అవి కమ్మాలమీద గుడ్డు పెట్టాయి. పెట్టిన గుడ్డన్నీ నేలమీదపడి చితికి పోయాయి. ఆ విధంగా నాయకుని ఉత్తర్వుని అవి ధిక్కరించాయి. గుసపానికి పట్టరాని కోప మొచ్చి కోళ్ళకు తిండి పెట్టకూడదని కాసించి, ఏ జంతువైనా కోళ్ళకి ఒక్కగింజైనా పెట్టినట్లయితే, మరణదండన విధించబడుతుందని హెచ్చరించింది. ఆ ఆజ్ఞను ఆచరణలో పెట్టేందుకు కుక్కలు నియమించబడ్డాయి. ఐదు దినాలవరకూ కోళ్ళు నిరర్థకత్రం సాగించాయి. తర్వాత ఆగలేక ఎప్పట్లాగే అమర్చబడిన పెట్టెల్లోకి నెళ్ళిపోయి గుడ్డు పెట్టడానికి ఒప్పుకున్నాయి. తిండిలేక తొమ్మిది కోళ్ళు వచ్చి పోయాయి. తిమ్మయ్య కాసంగతి తెలియనివ్వ లేదు. ఎప్పట్లాగే కరారుప్రకారం తిమ్మయ్య వచ్చి గుడ్డు తీసుకుపోతున్నాడు.

కన్నయ్య వైరం ఎంతమాత్రం తెలియలేదు. అబ్బాయి నాయుడుగారి దివాణంలో నో ఏక్కడోమాత్రం అది గామ్యుని ఉన్నట్లు, పుకారు చెలరేగింది. చుట్టుపక్కల ఉన్న దివాణాలతో, గుసపం స్నేహభావం పెంచుకుంటూ వచ్చింది. పశువుల దివాణంలో ఒకమూలగా, 'తేకుబాజులు కుప్పగా నేసివున్నాయి. నాటి నమ్మికేయమని గుసపా నిక తిమ్మయ్య సలహా ఇచ్చాడు. ఆ కలప కొనేందుకు ఇరుగు పొరుగునాకు పోటీపడ్డారు. ఎవరి కమ్మడానికి గుసపం నిశ్చయించలేకపోయింది.

నువ్వు కన్నయ్య పశువుల దివాణంలో దూరి విధ్వంసకరణలు సాగిస్తుందని పుకారులు చెలరేగాయి. భాగ్యం కోంగిలించడం, పాలకుండలు తిన్నీవేయడం, కోడిగుడ్డు చిత్తక గొట్టడం, ఆకుమట్టి తొక్కిపాడు చేయడం జరిగింది. చివరకు పశువుల దివాణంలో ఏ చిన్న అపాంతరం కల్గినా కన్నయ్య పనే అని జంతువులన్నీ అనుకునేవి. కిటికీతలుపు విరిగి పోయినా, కుళ్ళుకాలన చూసుకు పోయినా, కన్నయ్యకారణమని జంతువులు, దాన్ని దుమ్మెత్తిపోసేవి. ఒకసారి, నిల్వకొట్టు తాళం పోతే, కన్నయ్య వచ్చి ఆ తాళం తీసికెళ్ళి నూతిలో పడేసిందని జంతువు లనకున్నాయి. దరిమిలాని పిండిబస్తా నెనకాతల తాళంచేవి దొరికినా, జంతువులు కన్నయ్యగురించి యేర్పరచుకున్న అభిప్రాయమాత్రం మార్పుకోలేదు. నిద్రపోతుండగా, సాలలోకి కన్నయ్య చ్చి పాలుపితికిసి సారిపోయిందని ఆవులన్నీ గోల పెట్టాయి. కన్నయ్యకూటంలో కేరడంచేతనే ఎలుకలు అలా మారాం పెడుతున్నాయని జంతువుల విశ్వాసము. కన్నయ్య దురంతాలను నాల్గు దినాల తర్వాత జంతువులను సమావేశం కావలసిందని గుసపం ఉత్తర్వు జారీ చేసింది. తనకుతానే 'పశువీరుడు'—మొదటి తరగతి—పశువీరుడు—గెండు తరగతి— అని గెండు పతకాలు తయారుచేయించుకుని ధరించి కుక్కలను నెంటేసుకుని గుసపం, సమావేశానికి హాజరైంది. కుక్కలను చూడగానే జంతువులన్నీ హడుతెత్తిపోయాయి. జంతువులవైపు గుసపం ఒక్కసారి తేరివారి మాసింది. తక్షణం కుక్కలు ముందు ఉరికి, ఒక నాలుగు పండులను నోళ్ళకి కరుచుకుని లాక్కొచ్చి గుసపం కాళ్ళముందర పడేశాయి. పండుల చెవులమ్మట రక్తం ఏకధారగా కారుతూంటే కుక్కలు నాక ప్రారంభించాయి. ఆదివారపు సమావేశాలు గుసపం ఉపసంహరించినప్పడు, ఆ నాల్గుపండులే, నాటి అయిపుత్ర తెల్పాయి. ఆ పండులు నాలుగూ హడుతెత్తిపోయి నిలబడి తాము రహస్యంగా కన్నయ్యతో లాలోచింపి, గాలిమర విధ్వంసానికి సహాయపడినట్లు, అబ్బాయి నాయుడుగారికి పశుస్వామికాన్ని అప్పజెప్పడానికి కన్నయ్యతో వ్రాతకోతలు జరుపుకున్నట్లు, సత్యప్రమాణం చేసి యథార్థం చెప్పాయి. కొన్ని సంవత్సరాలబట్టి, రత్నయ్యతో లాలోచింపి తాను పనిచేస్తున్న సంగతి కన్నయ్య నాటితో చెప్పినట్లుగా కూడా పండులు చెప్పాయి. పండుల నాజూగలం తీసుకోగానే కుక్కలు నాటిమీదపడి గొంతుకలు కొరికి పోతేశాయి.

అంతలోకి, జంతువులు విసుపోయేలా ఒక చూడు కుక్కలు పంచకల్యాణిమీద ఖరీకాయి. పంచకల్యాణి, మందుకాలాకటేత్తి ఒక కుక్కని నేలమీద అణచివేసింది. 'రక్షించు! రక్షించు' అని కుక్క గోలపెట్టగానే, తక్కిన గెండు కుక్కలూ తోకలు రూపించి పరుగెత్తుకుపోయాయి. కాలికింద ఉన్న కుక్కని ఏంచేయమంటావని పంచకల్యాణి ప్రశ్నార్థకంగా నాయకుని వేపు చూసింది వదిలివేయమని సంజ్ఞ చేయగానే, పంచకల్యాణి కుక్కని వదిలేసింది. కంటినిండా గాయాలతో అది 'కుయ్యో' మంటూ నడవలేక నడవలేక కుంటుకుంటూ నడిచిపోయింది.

"ఇంకా యే జంతువేనా చెప్పకోవలసిందేమైనా ఉందా?" అని గుసపం పెద్దకేక వేసింది. కోడిగుడ్డగురించి, నాయకున కెదురు తిరిగిన చూడు కోడిపెట్టలూ ముందుకొచ్చి, కలలో కన్నయ్య వాటికి కనిపించి గుసపం చెప్పిన

(22 వ పేజీ చూడుడు)

నెరసిన వెంట్రుకల ఔషధము

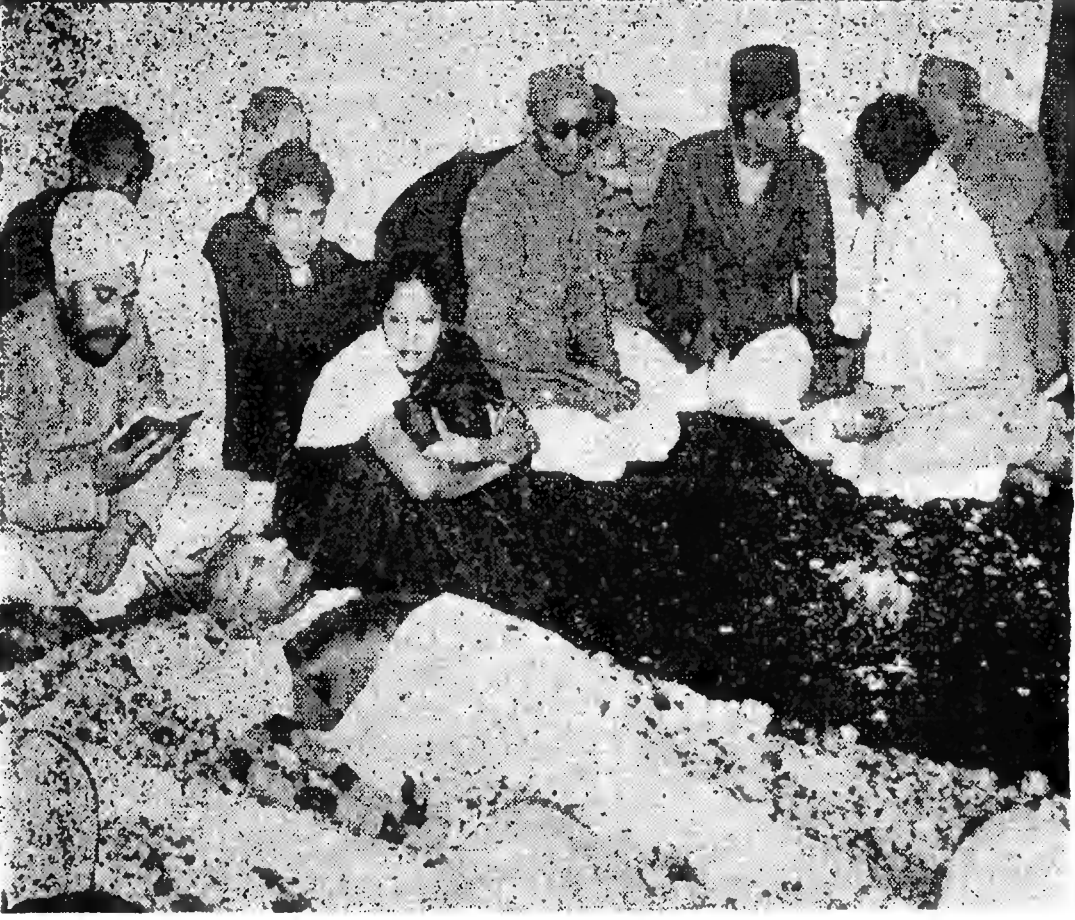
రంగుపూయనక్కరలేదు. ఆయుర్వేదచికిత్స తెల్లని రంగును మార్చి శాశ్వతముగా వెంట్రుకలకు నలుపు విచ్చును. గుణం కావిపో. డబ్బు వాసవచేయబడును. తెలుపు కొంచెమై యుండిన దా 2.8.0 మధ్యరకమై యుండిన దా 3.8.0 పూర్తిగాయుండిన దా 5.0.0.

గమనింపు:— ఇది మెదడుకు కంటికి మంచి పోషణ విచ్చు ఔషధము.

Kesh Ranjan Aushadhalaya, M. 63. P. O. Raniganj (Burdwan).

జీవితాంతర

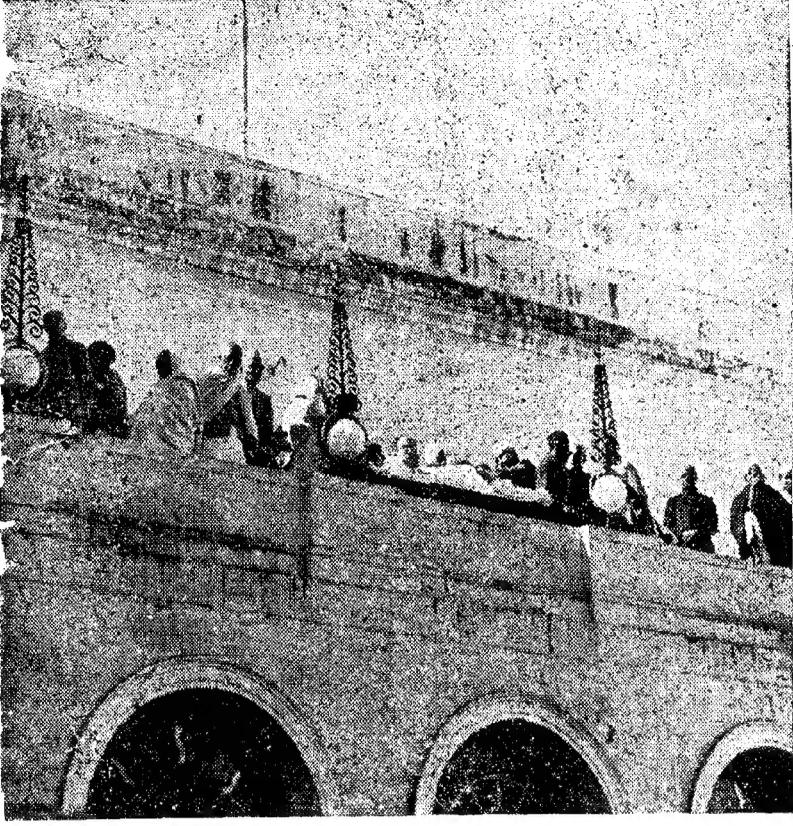
చిర్రాభవనంలో జాగరణ దృశ్యాలు

మహాత్మా గాంధీ జీ

దృశ్యాలు

రాజహాట్లో మహాత్మాని ఆస్తి సంచయనము

అమరజ్వాల

1948 జనవరి 30,
సాయంత్రం, 5 గంటల
25 నిమిషములకు
గాంధీజీ హత్యచేయబడ్డా
డు. ఆ కళేబరమును ఆ
నాటి రాత్రి బిర్లాభవనంలో
ఉంచి, మర్నాడు య
మునానది తీరాన్న రాజ
హాట్లో దహన సంస్కా
రాలు చేశారు. ఆ నాటి
దృశ్యాలు.

పశువులదివాణం

(9-వ పేజీ తరువాయి)

మాట వివరణ చెప్పినట్లు చెప్పాయి. ఆ నిమిషాన్నే చూడకపోతే చంపబడ్డాయి.

తర్వాత ఒక బాతు ముందు కొచ్చి—

“క్రితం సంవత్సరం వంటనుంచి కొంత ధాన్యం దొంగిలించి, రాత్రిపూట తిన్నాను” అంది.

“కన్నయ్యచెప్పడు మాటలు విని, త్రాగే మంచినీటి చెరువులో అల్పాచమానంచేశాను” అని గొర్రె లెంపలేసుకుంది.

“మీకు ఆవురాల్ల న ముసలి గొర్రెను ముమ్మల్ని నిద్రపోయికుండా రాత్రిపూట దగ్గ తూడడంచేత, మేము తిరిమి తిరిమి చంపి వేశాము” అని మరోరెండు గొర్రెలు చెప్పాయి. అక్కడే వాటినిన్నీటిసి, గునపం చంపించి వేసింది.

ఆమె పురుగు నాశనాలూ తీసుకోడం తత్ఫలితంగా మరణదండన జరిగాయి. ఎటు చూసినా రక్తపాతం. అటువంటి రక్తపాతం, రత్నయ్యని తిరిమివేసి న తర్వాత ఎన్నడూ జరగలేదు.

అంతా విపోయిన తర్వాత, ఒక్కపండులూ కుక్కలూ తప్ప తక్కిన జంతువులన్నీ భయంతో మెల్లిగా జారిపోయాయి. మృత్యు వాత పడిన జంతువులు, నిజంగా నేరస్థులలో లేక నాయకుని దురంతకృత్యమే—వాటికి ఏమీ అర్థమవలేదు. పూర్వం జరిగిన రక్తపాతం కంటే ఇప్పటి రక్తపాతం ఘోరంగా తోచింది. పశువుల దివాణం వదిలి రత్నయ్య వెళ్ళిపోయిన దినంనుంచీ అప్పటివరకూ ఏజంతువూ మరో జంతువుని చంపలేదు. చివరకు ఎలకనుకూడా ఏ జంతువూ చంపలేదు. జంతువులన్నీ జాకీ, పిచ్చాడు, పంకన్నా, ఆవులూ, గొర్రెలూ, మేకలూ, బాతులూ, కోడిపెట్టలూ—ఒక్క పిల్లితప్ప—అన్నీ గాలిమర ప్రాంతంలోకి వెళ్ళి నేలమీద ఒరిగాయి. కొంచెంసేపటివరకూ, ఏ జంతువూ మాట్లాడలేదు. సంచకల్యాణిమాత్రం నేలమీద పడుకోక అలా నిలబడే ఉంది, తోక ఇటు అటు అడిస్తూ పచారుచేస్తూ :—

“నాకంతా అగమ్య గోచరం గా వుంది నేస్తాలూ! మన దివాణంలో అటువంటి రక్త పాతం జరుగుతుందని, ఎన్నడూ కలలోనైనా అనకోలేదు. మనలో ఏనో దుర్బలత్వం వుంది కాబట్టి, ఈ వేళ అన్ని నిండు ప్రాణాలు, నిర్నిమిత్తంగా మృత్యువాత పడ్డాయి. దీని కంటే మంచిదింటుంటే, ఇంతకంటే యెక్కువగా కష్టపడి పనిచేయడమే. ఇకనుంచి నేను ప్రతిరోజూ, మామూలుకంటే ఒక గంట ముందుగా నిద్రకుంటే లేచి పనిచేయ నిశ్చయించాను” అంటూ సంచకల్యాణి కంకరరాళ్ల గుట్టలపై నడిచిపోయి పొద్దుగూడేవరకూ పనిచేసి, రెండుబళ్ల కారురాయి ఈడ్చుకొచ్చి గాలిమరదగ్గర పోసింది.

జాకీ దగ్గరగా జంతువులన్నీ చేరాయి. ఆ ఎత్తుప్రదేశంమీదకి పశువుల దివాణం యావత్తు ఎంతో బాగా కనిపిస్తుంది—ఆ పచ్చనిచేలూ, ఆ త్రాగేచెరువులూ—భవనాలూ—సాలలూ. జాకీ, ఒక్కసారి తేరిబారిచూసి కంట నీరట్టుకుని—

“మానవజాతినుండి దాస్యవిముక్తికోసం పాటు పడ్డామంటే, ఈ నిరంకుశ శత్రు పరిపాలన కోసంకాదు. ఇన్నాళ్లూ, ఎండనక కొండనక, వాననక వరగనక, ఒళ్లు దాచుకోకుండా, కాయ కష్టంపడ్డామంటే గునపంవంటి నిరంకుసుని కింద దాస్యం చేయడానికొకడు. రత్నయ్య ఉన్నా, లేకపోయినా, దాస్యమాత్రం మననిపట్టి వీడ లేదు. ముసలివంది ఇటువంటి పశుస్వామికొన్ని గురించి చెప్పలేదే, అది కన్నకల కర్మమిదా? అందరం, ఎటువంటి యెరమరికా లేకుండా ఒకరి కొకరం సహపడుతూ, సమానావకాలతో సమానహక్కులతో బ్రతుకుతామనుకున్నాను” అని లోలోపల ఆలోచించసాగింది.

నిజానికి సంపాదించుకున్న పశుస్వామికొన్ని పోగొట్టుకుందామనే ఉద్దేశం జాకీ మనస్సులో లేదు. ఏది ఎలావినా రత్నయ్యనిమాత్రం తిరిగి రానియ్యడంగురించి జాకీ యెన్నడూ ఆలోచించలేదు. ఏం జరిగినా, ఎటువంటి రక్త పాతం జరిగినా, నాయకునిమాట శిరసా

వహించి, మనపటిలాగే, ఇంకా ఎక్కువగా కష్టపడి పనిచేసేందుకే నిశ్చయించింది జాకీ. ఈ నిరంకుశత్రుపరిపాలనకొరకే, జంతువులు, గాలిమర నిర్మాణంలో ఎముకలు సున్నమయ్యేలా పనిచేసింది? రత్నయ్య తుపాకిగుళ్లకి ఎర్రపుతా, గునపం నాయకత్వంకోసం కాజీ! ఆలోచనలు మనస్సును కలచివేస్తుంటే జాకీ, మనశ్శాంతి కోసం “మాగజేవాలూ” పాడడం ప్రారంభించింది. తక్కిన జంతువులకూ డా జాలిగా పాడాయి.

పాడీపాడడం పూర్తయిందోలేదో రెండు కుక్కలను వెంటేసుకుని కాజీ అక్కడి కొచ్చి—

“నేస్తాలూ! ఇకనుంచి ఆ పాట పాడడానికి మీలు లేదని నాయకునిఅజ్ఞ” అని చెప్పింది. నిశ్చేష్టతతో జంతువులన్నీ బిక్కముఖాలు వేశాయి.

“ఏం? ఎందుచేత? అనిపిస్తాడు కాజీని అడిగింది.

“ఆ పాట అవసరం తీరిపోయింది. విప్లవానికి చెందిన డా పాట. దేశేంద్రాహుల మరణదండన లతో విప్లవం పూర్తయింది. కాబట్టి ఆ పాట అవసరం తీరిపోయింది. ఇంటాబెటూ పొంచి వుండిన శత్రువు అంతమొందాడు!”

పాట రద్దపరచడానికి మీలులేదని, జంతువులు వాటి అసమృత్తిని తెలుపడామనుకున్నాయి కాని, ఇంతలోకే మేకలు ‘మేటిలు’ అంటూ

‘చతుష్పదులు మంచివి ద్వీపాదులు చెడ్డవి’ అని ఊరికే అరవడం మొదలెట్టాయి.

ఆ విధంగా ‘మాగజేవాలూ’ చదులుగీటి విపోయింది. దానికి బదులుగా కవి కూనీ ఒక పాట వ్రాసింది.

పశుదివాణము!

పశుదివాణము!

పరుల కెప్పుడవకారమునెయ్యదు ||ప||

ప్రతి ఆదివారం ఉదయం, జండా ఎగర వేయగానే, జంతువు లా పాటపాడేవి. కాని, ఆమాటలు కాని, ఆవరసకాని, జంతువులకీ, మాగజేవాలంత చచ్చినట్లుగా నచ్చలేదు.

విజ్ఞాన

గాంధీ మహాత్మని

విశృత శిలావిగ్రహాల ప్రతిష్ఠ

అయ్యా, పూజ్యబాపూజీ మరణానంతరం ఆశీనియందలి ప్రేమాభిమాన, గౌరవముల కారణమున గ్రామ గ్రామాన, వల్లె వల్లెల, వాడ వాడల మహాత్ముని శిలావిగ్రహప్రతిష్ఠాపనలు జరిగాయి. యింకా చాల చోట్ల ప్రయత్నములు జరుగుతూ వున్నవి. ప్రతిష్ఠింపబడిన వాటిలో యెన్నింటికీ

యెంతవరకు పోలికలున్నవో సరేదేవుడను ! ఇకనైనా తన శ్రద్ధ తీసుకోవడం ధర్మం. పోలిక లేని విగ్రహాలు, పబ్లిక్ ఫలాలలో సాపేక్షబడ దాన్ని, లోకలో బోధులు అనుమతించ కూడదు. మన రాష్ట్రప్రభుత్వం సకాలము లోనే పోలికలేని జామ్యులను ప్రతిష్ఠించ వద్ద ినీ, తమ అధ్యర్థంలో యే వోత యారు చేయిస్తూ వున్నామనిన్నీ ప్రకటించింది. అయినను ప్రజలు, వారి ఆతురత కొలిచి ముందు వెనుక లాలో చించకుండా యే కోకానా పోలికలు లేని విగ్రహాలను సమీకరించివేస్తున్నాడు. యీ విధము, ప్రజల డబ్బు వృథాగా ఖర్చు అగుచున్నది. మహాత్మునియందు భక్తిగౌరవాలు ప్రకటించు లోనే అభిప్రాయమతో, కళాదృష్టి లేని అమాచు కర్తవ్యమవలన, కామకూడ మహాత్ముని విగ్రహం ప్రతిష్ఠించామనే గొప్పకారకు, స్వాతంత్ర్య ప్రచారయైన బాపూజీని అవమానిస్తున్నాడు. శిల్పకళకు తీరని అపకీర్తి కల్పించబడుతూ వున్నది. శిలావిగ్రహాలపేరుతో, జాతరలలో అమ్మబడే పేదబామ్మలతో సరికొల్పదగిన విగ్రహాలు, పబ్లిక్ ఫలములలో ప్రతిష్ఠింపబడుతూ వున్నవి. యీ అక్రమం సాగనివ్వడం ధర్మం కాదు. ప్రభుత్వంకూడా యీ విషయములో తన కట్టుబట్టు చెయ్యడం అవసరం.

యా. వెంకట్రావు.

జుబిటర్ పారి

అభిమానస్య

ఆంధ్రదేశమందంతటా

మహాత్మరమ్మెస్ విడుదల

25-9-48 నుండి

యామీ అభిమాన ఆర్త ప్రదర్శన హాలులో

రెజిస్టర్డ్ రాజమండ్రి కాకినాడ విశాఖపట్టణము విజయనగరం గుంటూరు నెల్లూరు మచిలీపట్టణము తెనాలి ఏలూరు బంపురం అమలాపురం గుడివాడ వీరాలడ కడప సంద్యాల ఆదోని హోస్పేట నగరి త్వరకో విడుదల జూలై 27 మోహని

శ్రీ రామా వివర్యా పాలెస్ పూర్ణా పూర్ణా సిటీ న్యూ సిటీ శ్రీ విశాఖక సరస్వతి స్వరాజ్ పాండరంగా కోకిలి పరమేశ్వర శ్రీనివాస గోపాలకృష్ణ సాయిబాబా సేవనల్ బి.ఎల్.పిక్చర్ హాలెస్ ఆహం శివశక్తివేల్

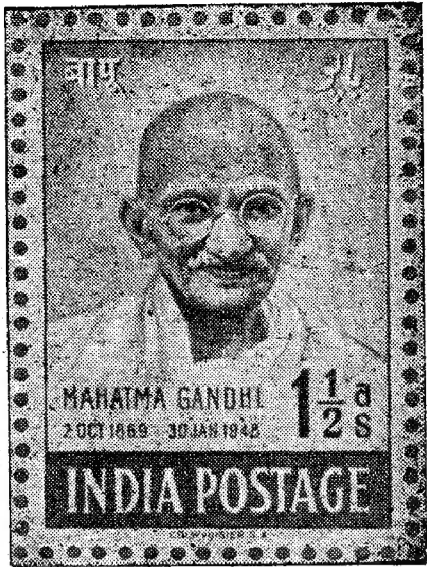
పూర్ణా రిలీస్

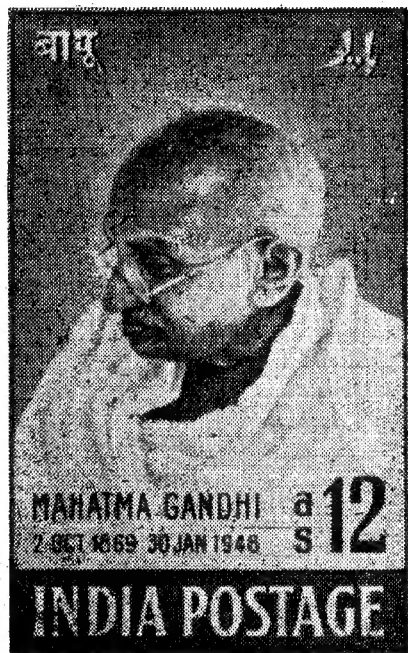

నిత్యం వాడిన వస్తువులు

గిరిజా సాహిత్య కేంద్రం

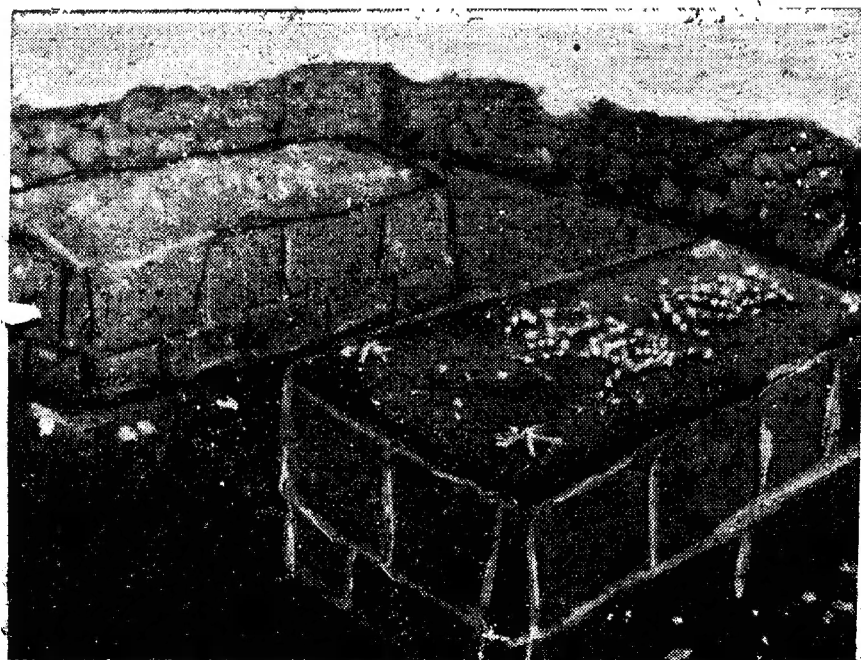
మహాత్మాని స్మారక-చిహ్నంగా
తపాలా బిళ్ళలు

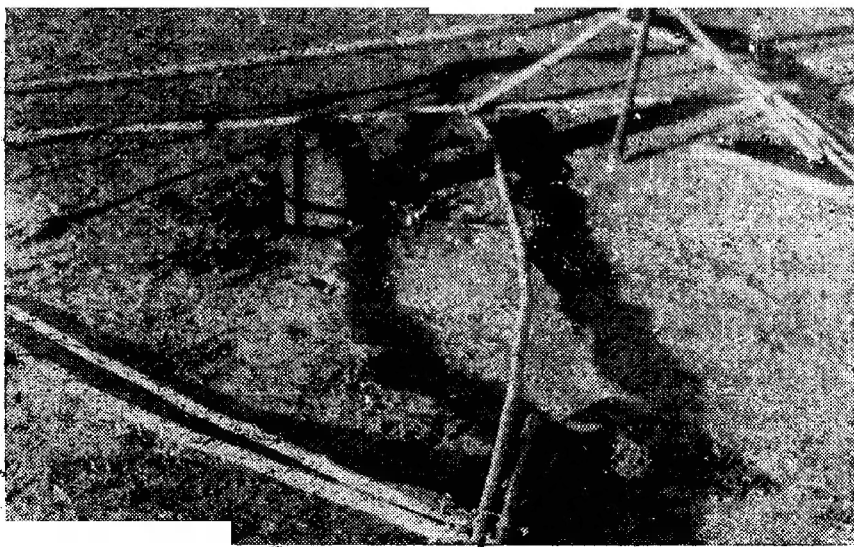
నాఖాలీయాత్రలో పాక

బొంగా భవనం

కస్తూర్బా, మహాదేవదేవాలయ సమాధులు.

మహాత్మాని రక్తము పడ్డ స్థలం.

శ్రీమద్భగవద్గీత

వ్యాఖ్యాత: శ్రీ కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు గారు

ఐదవ ముద్రణము

సంస్కృతమూలము, తెలుగునటికాతాత్పర్యవిశేషార్థ

వివరణములు గల 400 పుటల గ్రంథము. గీతాధ్యయన

పరులకు మిక్కిలి ఉపయుక్తమైనది.

ఖద్దరు బైండు

వెల రు 4-0-0 లు.

తపాలాఖర్చు రు. 0-9-0.

పోస్టుబాక్సు 212,

ఆంధ్రగ్రంథమాల

మదరాసు 1.

గాంధీ మహాత్మని

ఆత్మకథ

రెండు సంపుటములు

[చతుర్థ ముద్రణము]

శతావధాని వేలూరి శివరామ శాస్త్రి గారి అనువాదము

ఖద్దరు బైండు

ప్రతిసంపుటము పోస్టేజితో సహా వెల రూ. 5-9-0

ఒకేసారి 2 సంపుటములు పోస్టేజితో రు 10-12-0

కళాప్రపూర్ణ

శీ॥ శే॥ కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు గారి

ఉత్కృష్టరచన

ఆంధ్రవాఙ్మయచరిత్ర

సరికొత్తపద్ధతిని, సంగ్రహరూపంలో నడిచిన నమగ్రనమిక. పెద్దయొడ్ల వాఙ్మయ చరిత్రకు విశుద్ధదర్పణం.

కాతచరిత్రల నన్నిటిని అవలోదన చేసి, నమన్వయించి క్రోడీకరించిన సినలయిన చరిత్ర.

శాసనాలలోనూ వాటిలోనూ అన్యత్వన్వయరూపంలో ఉండిఉండి, నన్నయ భర్తృమూలని ఒక్క ఊపున దివ్యాకారంలో బైట పడి, నానాటికి నవనవోన్మలంగా వికసించిన మన వాఙ్మయం పోయినవలుపోకడలను పోడిమితో చూపెట్టబారిన ఉత్తమ గ్రంథం

వెల రు 2-0-0లు, తపాలాఖర్చు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రగ్రంథమాల,

పోస్టు బాక్సు నం. 212, మదరాసు.